

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1988-1989

14 FEBRUARI 1989

REGERINGSVERKLARING
VAN DE
VLAAMSE EXECUTIEVE

REGERINGSVERKLARING VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE

Gedurende de voorbije zes maanden heeft zich in ons land een stille maar ingrijpende institutionele revolutie voltrokken. Op 8 november 1988 kondigde ik in deze Raad aan dat, onmiddellijk na de overheveling van de nieuwe bevoegdheden en middelen, de Vlaamse Regering een globaal en samenhangend regeerprogramma zou uitwerken, dat de krachtlijnen zou bevatten voor een eigen, dynamisch beleid binnen een verruimde Vlaamse autonomie.

Door de financieringswet van 16 januari II. werd niet minder dan 40 % van de overheidsmiddelen van het nationaal niveau naar de Gewesten en de Gemeenschappen overgedragen, wat de concrete uitvoering van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1988 mogelijk maakte. Dezelfde dag nog startte de Vlaamse Regering haar werkzaamheden om tot een coherent regeerprogramma te komen. Deze besprekingen werden gevoerd in de schoot van de Vlaamse Regering, die door deze Raad op 18 oktober 1988 werd verkozen. Op die manier kon volle betekenis worden verleend aan het afspiegelingscollege, waardoor het nieuwe regeerakkoord het resultaat kon zijn van een zo ruim mogelijke consensus tussen de verschillende fracties in de Vlaamse Raad die, conform het **proportionaliteitsbeginsel**, in de Vlaamse Regering vertegenwoordigd zijn.

Op 2 februari II. bereikten drie van deze vier politieke fracties een volledig akkoord omtrent een nieuw regeerprogramma. Eén fractie bleef afwezig bij de besprekingen en had dus geen inhoudelijke inbreng bij de totstandkoming van het programma dat aan uw goedkeuring wordt voorgelegd. Ik betreur dit uitdrukkelijk, omdat hierdoor een hypothese gelegd wordt op de goede werking van de nieuwe Vlaamse instellingen.

Toch is het de Vlaamse Regering die als dusdanig vandaag haar betelidsprogramma voorlegt. Het moet in dat verband voor iedereen duidelijk zijn dat dit programma alle leden van de Vlaamse Regering bindt. Ik reken er dan ook op dat alle partners op loyale wijze de bepalingen van dit engagement zullen nakomen.

Deze regeringsverklaring, en het programma waarop ze zich baseert, tekenen de krachtlijnen uit voor het nieuwe Vlaanderen in het federale België. Vlaanderen neemt hiermee een fundamentele optie inzake vrijwel alle domeinen die op directe wijze het leven van de burger raken. Om de specifieke bevoegdheden en aspiraties van elke Vlaming en van ons gehele volk in een zo ruim mogelijke mate te valoriseren, is het noodzakelijk dat wij alle krachten bundelen om het politieke en institutionele bestaansrecht van onze nieuwe instellingen in de praktijk te bewijzen.

Door de recente staatshervorming krijgen wij de kans om onze eigen identiteit maximaal te ontplooiën en om een vernieuwend beleid te voeren, dat betrekking heeft op een aanzienlijk verruimd

bevoegdheidsterrein met de daarbijhorende middelen, die van 93 miljard F in 1988 oplopen tot 324 miljard F in 1989.

De nieuwe bevoegdheden, zullen samen met de bestaande geïntegreerd worden in een globaal Vlaams project, waarvan hier de belangrijkste krachtlijnen worden geschetst.

Zo zal de eigen Vlaamse aanpak concreet voelbaar moeten zijn in het dagelijkse leven van de burger. De staatshervorming vormt voor de Vlaamse Regering de uitdaging om de dienstverlening vanwege de overheid aan de burger zowel kwalitatief als inzake openheid aanzienlijk te verbeteren. Het nieuwe Vlaanderen zal voor de Vlaming immers pas betekenis krijgen, indien hij er in de praktijk echt beter van wordt.

Het efficiënt en doelgericht beleid van de Vlaamse Regering moet gevoerd worden binnen een restrictief budgettair kader dat door de financieringswet nauwkeurig werd bepaald. Een vooruitziend en zuinig financieel beleid zal ervoor zorgen dat een schuld-sneeuwbaaleffect voorkomen wordt, zodat op middellange termijn en nog voor het einde van de overgangperiode, een budgettair overschot kan gecreëerd worden.

De evolutie van de globale uitgaven zal zodanig worden bepaald dat zij jaarlijks overeenstemt met de evolutie van de in de financieringswet vermelde basisbedragen, waarbij voor 1989 vertrokken zal worden van de globale bedragen, vastgesteld door de wet.

Het stopzetten van de communautaire wafelijzerpolitiek in enkele belangrijke sectoren, biedt de mogelijkheid om de beschikbare middelen selectief te heroriënteren naar de eigen noden van de Vlaamse Gemeenschap.

Vanuit zijn versterkte autonomie zal Vlaanderen actief streven naar overleg en samenwerking met de nationale Regering en met de andere deelgebieden. In dat opzicht hecht de Vlaamse Regering veel belang aan de doeltreffende werking van het Overlegcomité Regering-Executieven. De Vlaamse Regering is bereid om, in een geest van federale toyauteit, samenwerkingsakkoorden af te sluiten met de andere Gemeenschappen en Gewesten. Dit impliceert dat de federale partners elkaars institutionele, territoriale en culturele integriteit respecteren.

Een bijzondere aandacht zal gaan naar de aanwezigheid en uitbouw van de Vlaamse Gemeenschap in het Hoofdstedelijk Gebied Brussel. Prioriteit zal daarbij worden gegeven aan de goede start en werking van de op te richten Vlaamse Gemeenschapscommissie ingevolge de nieuwe taken die zij gekregen heeft door de huidige Staatshervorming.

In de gemeenten met een bijzonder taalstatuut die zich in Vlaanderen situeren, zal de Vlaamse Regering haar volle bevoegdheden kordaat en onver-

kort uitoefenen. Daartoe zal zij niet alleen strikt toezicht houden op het bestuurlijk taalgebruik bij de betrokken lokale besturen, maar zal zij eveneens concrete initiatieven nemen om het Vlaamse karakter van deze gemeenten te beklemtonen en te versterken.

De staats hervorming gaat gepaard met een aanzienlijke verruiming van het huidig personeelsbestand, van de diensten en instellingen van de Vlaamse overheid. Kwaliteit en efficiënte dienstverlening aan de burger moeten het eigen karakter vormen van de Vlaamse administratieve diensten en bestuursorganen. Om die taak ten volle te realiseren zal bij de structurering van de administratieve diensten en instellingen een functionele decentralisatie en een ruime delegatie van beslissingsbevoegdheden doorgevoerd worden. Inhoudelijk verwante diensten zullen functioneel worden gehergroepeerd, terwijl een oordeelkundige reorganisatie zal doorgevoerd worden van de nationaal opgesplitste instellingen. Bij dit alles zal de Vlaamse Regering, met inachtneming van de bepalingen van het cultuurpact, een objectief personeelsbeleid voeren, waarbij de statutaire regelingen correct worden toegepast en bekwaamheid en beroepsverdiensten als criteria gelden.

In de nieuwe Vlaamse besturen zal een doorgedreven gebruik worden gemaakt van de moderne beheerstechnologieën. Grote zorg zal worden besteed aan de vorming en bijscholing van de ambtenaren. Om de dienstverlening aan de burger te optimaliseren, zal een maximale ruimtelijke deconcentratie van de diensten worden doorgevoerd die in iedere provinciehoofdplaats in Huizen van de Vlaamse Gemeenschap zullen worden ondergebracht.

De beleidskeuzen zullen uitgaan van een soepele en glijdende meerjarenplanning, die bij decreet zal worden georganiseerd. De grote opties van dit geprogrammeerd beleid zullen jaarlijks worden getoetst aan de begrotingen. Het vereiste instrumentarium voor deze meerjarenplanning zal in overleg met de S.E.R.V. worden uitgebouwd.

De voorbije jaren heeft Vlaanderen reeds belangrijke resultaten behaald op het vlak van de werkgelegenheid. Toch blijft de bestrijding van de werkloosheid nog steeds de eerste prioriteit van de Vlaamse Regering, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar de langdurige werkloosheid in haar verschillende componenten : de vrouwen, de minder-geschoolden en de oudere werknemers. Nu de V.D.A.B. operationeel wordt, dienen zich nieuwe kansen aan inzake arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding.

Zo zullen voor de langdurig werklozen en de laag-geschoolden de drempels voor de beroepsopleiding verlaagd worden. De middelen voor de tewerkstellingsprogramma's zullen samen met de middelen voor het meerjarenprogramma ter bestrijding van de langdurige werkloosheid, ondergebracht worden in een fonds, zodat de efficiëntie verhoogd wordt

Duurzame tewerkstelling kan alleen geschapen worden in een gezond economisch bestel. Om dit te waarborgen zal de Vlaamse Regering oordeelkundig voortbouwen op haar beleid van industriële vernieuwing en zal zij een kader scheppen waarin het privé- en het overheidsinitiatief elk hun specifieke rol volwaardig en optimaal kunnen vervullen. Het accent zal daarbij gelegd worden op het versterken van toekomstgerichte economische activiteiten en de verdere stimulering van kennis-intensieve initiatieven. Het gehele sociaal-economische beleid zal gevoerd worden in overleg met de sociale gesprekspartners binnen het V.E.S.O.C., en in samenspraak met de Vlaamse raadgevende organen.

Het expansie- en reconversiebeleid dat in de erkende ontwikkelingszones werd gevoerd, zal worden voortgezet en bijgestuurd volgens de nieuwe Europese vereisten inzake de structuurfondsen. Voor de andere probleemgebieden in Vlaanderen, die op basis van relevante criteria door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen werden uitgetekend, zullen selectieve maatregelen worden getroffen.

De steunverlening voor bedrijfsinvesteringen zal eenvoudiger, doorzichtiger, selectiever en efficiënter worden gemaakt, en zal nog sterker gericht zijn op kwalitatieve en kwantitatieve arbeidsschepping. Het economisch beleid van de Vlaamse Regering zal rekening houden met de ecologische zorg en zal erop gericht zijn de concurrentiekracht van de Vlaamse bedrijven verder te verhogen.

Nu de nationale sectoren tot het gewestelijk economisch beleid behoren, zullen op middellange termijn de bestaande en te regionaliseren instellingen worden geïntegreerd in een globale structuur, op te bouwen in de Gewestelijke Investeringsmaatschappij van Vlaanderen. Het spreekt vanzelf dat de aangepaste verbintenissen tegenover de bedrijven uit deze sectoren zullen worden gehonoreerd. Eventuele herstructureringsprogramma's zullen aan de algemeen geldende V.E.S.O.C.-richtlijnen moeten beantwoorden.

Het bevorderen van nieuwe activiteiten, evenals het opwaarderen van bestaande producten en produktiemethodes in de verschillende sectoren van de Vlaamse economie, moeten steunen op een innovatie- en technologiebeleid, dat het kennispotentieel in Vlaanderen ten volle tot zijn recht laat komen. Bijzondere aandacht moet gaan naar de maatschappelijke gevolgen van de invoering van nieuwe technologieën.

De werking van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen zal beter worden geïntegreerd in het beleid van de Vlaamse Regering.

De maatregelen tot steun aan de K.M.O. moeten vlot en bedrijfsvriendelijk verlopen. Dit geldt onder meer voor de investeringshulp, de toelevering, de adviesverlening, de samenwerking met onderzoeksinstituten, het wetenschappelijk onderzoek en de kennisoverdracht. De toegang vanwege de K.M.O. tot nieuwe technologieën in binnen- en buitenland zal aangemoedigd worden.

In het Vlaams beleid ter bevordering van de export zullen acties worden ondernomen voor het aanbo- ren van nieuwe en het vergroten van de bestaande afzetmarkten door een ruimere geografische spreid- ing van de inspanningen. Een samenhangend be- leid inzake exportpromotie, exportbegeleiding en verwerving van buitenlandse technologieën zal ge- voerd worden in samenwerking met de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel. Naar onze on- dernemingen toe zullen de nieuwe kansen voor een gedecentraliseerde aanpak ten volle worden benut.

Een beleid van rationeel energiegebruik is **priori- tair**, niet alleen om economische, maar ook om ecologische redenen. Dit beleid moet gevoerd wor- den in alle gebruikssectoren en in samenhang met het industrieel beleid. De thans verspreide acties moeten gebundeld worden. Het gewestelijk en het nationaal energiebeleid dienen op elkaar te worden afgestemd, waarbij een adequate vertegenwoordig- ing en inspraak in de beslissingsorganen onont- beerlijk zijn.

Na jarenlange inspanningen, heeft Vlaanderen nu de volledige bevoegdheid over het hele onderwijs in eigen handen, waardoor een vooruitziend beleid op middellange en lange termijn mogelijk wordt. Dat nieuwe klimaat heeft reeds zijn vertaling ge- vonden in de oprichting van de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs. Daarnaast wordt ook de creatie van de **Algemene** Onderwijs- raad voor de **Vlaamse** Gemeenschap voorzien, als overkoepelende beleidsadviserende structuur. In deze context zal het onderwijs in Vlaanderen kwa- litatief uitgebouwd worden. Het onderwijs werkt immers met de meest kostbare grondstoffen waar- over we beschikken : de talenten en de eigen dyna- miek van onze jonge generaties die door een door- gedreven democratisering en de bevordering van de kanselijkheid in het onderwijs moeten wor- den gevaloriseerd. Zo bijvoorbeeld zullen het on- derwijs sociale promotie, tweedekansonderwijs, basiseducatie en het open hoger onderwijs een be- langrijke drempelverlagende rol spelen.

Het onderwijsaanbod moet dynamisch kunnen in- spelen op de wijzigende behoeften en op de Euro- pese initiatieven. Prospectieve studies over de toe- komstige ontwikkeling van de maatschappij en de behoeften van de arbeidsmarkt, zullen systema- tisch worden opgesteld. De Algemene Onderwijs- raad, waarin niet alleen de onderwijsmilieus, maar ook de sociaal-culturele en economische groeperin- gen vertegenwoordigd zijn, zal in deze optiek per- manent aandacht besteden aan een betere afstem- ming van het onderwijs op de maatschappelijke ontwikkeling.

Om dubbel gebruik te vermijden en de budgettaire middelen optimaal aan te wenden, zal een duidelij- ke taakafstemming en coördinatie worden inge- bouwd tussen de bestaande vormen van onderwijs, vorming en opleiding. Samenwerkingsverbanden tussen scholen zullen aangemoedigd worden en een aangepast financieringsstelsel zal worden uitge- werkt voor de onroerende investeringen.

Door een reële beleidsautonomie zal de participa- tie van alle onderwijsbetrokkenen bij het lokale onderwijsbeleid worden geregeld. Met betrekking tot het onderwijspersoneel zal worden nagegaan hoe de aantrekkingskracht van het ambt en van de loopbaan kan worden verhoogd. Aan de **navor- ming** en de bijscholing van de leerkrachten zal grote zorg worden besteed en de statuten zullen wor- den aangepast.

Met het oog op het- tot stand brengen van een nauwere band tussen onderwijs en maatschappelijk leven moeten originele formules worden gevon- den, waardoor ervaren praktijkmensen of **weten- schapsbeoefenaars** een inbreng kunnen hebben op de verschillende onderwijsniveaus.

Aangepaste regelingen moeten de instroom van jonge leerkrachten mogelijk maken, zodat het on- derwijzend corps op bestendige wijze wordt vernieuwd.

De positieve elementen uit het Vernieuwd Lager Onderwijs zullen worden veralgemeend. Het se- cundair onderwijs, dat als opdracht heeft voor ie- dereen een solide basisvorming te verstrekken, zal met ingang van 1 september 1989 een algemene structuur krijgen, waardoor de indeling in drie gra- den van telkens twee jaren wordt veralgemeend. Er zal bepaald worden welke vormingsgebieden in de basisvorming worden opgenomen, waarbij vol- doende vrije ruimte zal worden voorzien die door de schoolbesturen zelf kan worden ingevuld. In dit nieuwe kader zullen zowel het algemeen als het technisch, beroeps- en kunstonderwijs op volwaar- dige wijze hun specifieke rol kunnen vervullen.

De finaliteit van het universitair onderwijs, het ho- ger onderwijs van het lange type en dit van het korte type zal nauwkeurig bepaald worden. Tussen de verschillende vormen van hoger onderwijs zul- len samenwerkingsvormen kunnen tot stand kom- men. In het kader van een rationalisatie en **pro- grammatie** van het universitair onderwijs, zal de autonomie van de instellingen versterkt worden en zal interuniversitaire samenwerking mogelijk wor- den gemaakt.

Binnen het universitair onderwijs zal de rol van kennis- en onderzoekscentrum worden benadrukt, ook in de financieringswijze. Wetenschappelijke prestaties vormen immers een belangrijke pijler in de ontwikkeling van de Vlaamse toekomst.

De verruimde bevoegdheden en middelen voor we- tenschappelijk onderzoek waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt, vergen een coherent we- tenschapsbeleid en een **efficiënte** coördinatie.

Inzake wetenschapsbeleid zal de Vlaamse Rege- ring zich zowel toespitsen op kennisverruimend on- derzoek als op het doelgericht wetenschappelijk onderzoek. Wat dit laatste betreft zal de samen- werking tussen bedrijven onderling en met de uni- versitaire onderzoekscentra bevorderd worden om het technologisch vernieuwingsproces beter te inte- greren. De Vlaamse Regering zal initiatieven ne- men om het peil van onderzoek en ontwikkeling op te voeren. Het Vlaams wetenschapsbeleid moet trouwens sterker nog dan vandaag, Europees en internationaal gericht zijn.

De Vlaamse eigenheid is geworteld in haar eigen culturele waarden. Deze culturele identiteit komt zowel tot uiting in het gedurende eeuwen opgebouwde kunstpatrimonium als in een samenlevingscultuur die maximaal ruimte geeft aan kunstscheping, -beoefening en -beleving, aan persoonlijkheidsontplooiing en maatschappelijke participatie.

De Vlaamse Regering zal bijzondere aandacht besteden aan de cultivering van onze taal. Zowel in het onderwijs en de administratie als in het sociale leven, moet de kwaliteit van het taalgebruik worden verbeterd. Door een intense samenwerking met Nederland in de Nederlandse Taalunie, zullen de beoefening en de uitstraling van onze taal en onze cultuur worden bevorderd.

De gewijzigde arbeidsomstandigheden en de daaruit voortvloeiende toenemende vrije tijd, moeten voor iedereen meer mogelijkheden bieden om te participeren in de cultuurbeleving en de actieve vrijetijdsbesteding.

Met respect voor de levensbeschouwelijke verscheidenheid en de pluriformiteit van het cultureel werk, zal de Vlaamse Regering een bredere cultuurspreiding en ontwikkeling bevorderen. De erkenning en subsidiëring van verenigingen en gezelschappen zal aan strikt objectieve normen gebonden zijn.

De Vlaamse Regering wenst het aanbod van de culturele initiatieven zoveel mogelijk te decentraliseren en in te schakelen in het lokale gemeenschapsleven. De inspraak in het lokale cultuurbeleid zal verder uitgebouwd worden. De Vlaamse overheid zal aan de lokale besturen eveneens impulsen geven om een globaal en aangepast jeugdbeleid te voeren.

Op het vlak van de sportieve ontwikkeling gaat de Vlaamse Regering ervan uit dat iedereen gelijke kansen moet krijgen om zowel vrijetijds- als topsport te beoefenen. Met de overgehevelde middelen van het Nationaal Sportfonds zal zo snel mogelijk een Vlaamse Sportfonds worden opgericht. Tevens zullen de accommodatie van sportcentra en hun beheersformule worden geoptimaliseerd en zal de strijd tegen het dopinggebruik in de sportbeoefening zowel preventief als curatief aangepakt worden.

Met het oog op de uitbouw van een geordend medialandschap in Vlaanderen, heeft de Vlaamse Regering de respectieve terreinen van B.R.T. en V.T.M. duidelijk afgebakend. Het medialuik van het regeerprogramma waarborgt het bestaansrecht van V.T.M. en voorziet een verhoging van de middelen voor de openbare omroep, in functie van een aantal nieuwe taken. Op die manier krijgt een omroepbeleid gestalte dat gekenmerkt is door objectiviteit en kwaliteit. Aldus zijn de voorwaarden geschapen voor een Vlaams medialandschap waarin samenwerking en constructieve concurrentie mogelijk worden.

De solidariteit met de kansarmen in de Vlaamse

samenleving is een belangrijk beleidsobjectief. Deze optie wordt in de uitgangspunten van het welzijns- en gezondheidsbeleid volledig waar gemaakt. De gezondheids- en welzijnszorg vormt een wezenlijke component van de samenleving, en dit zowel vanuit algemeen-maatschappelijk, als vanuit sociaal en economisch oogpunt. Naast de persoonlijke verantwoordelijkheid van iedere individuele burger, veronderstelt deze zorg ook en vooral georganiseerde vormen van solidariteit, vooral ten behoeve van de zwakkeren in de samenleving. Daarom zal de Vlaamse Regering gestalte geven aan een actief voorkomingsbeleid en zal zij instaan voor een geprogrammeerde uitbouw van een gedi- versifieerd en kwalitatief hoogstaand net van voorzieningen en diensten.

Inzake de bijstand aan personen en de volksgezondheid, zal in de eerste plaats de nadruk gelegd worden op de ondersteuning van het gezins- en het thuismilieu. Vertrekkend van de thuiszorg zal via verscheidene tussenstappen een net van gezinsondersteunende en -vervangende voorzieningen uitgebouwd worden, die de mens in zijn totaliteit benaderen en hem niet in de rand van de samenleving isoleren.

De Vlaamse Regering zal het gezin volle ontplooiingskansen bieden. Haar beleid terzake gaat uit van het respect van de rechten op ontplooiing van de individuele **menselijke** persoon, ongeacht de gezins- of samenlevingsvorm. Man en vrouw moeten op een evenwaardige manier dezelfde maatschappelijke kansen krijgen, ook bij de opvoeding van de kinderen.

De Vlaamse Regering zal werk maken van de oprichting van een Vlaamse Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap, waardoor zowel aan kinderen en jongeren als aan volwassenen een maximale integratie qua opvoeding, revalidatie, leef- en werkomstandigheden kan worden gegarandeerd.

De graad van beschaving van een samenleving wordt gemeten aan de hand van haar reële bekommernis voor de armen. De armoedebestrijding moet daarom uitgaan van de complexe oorzaken die er aan de basis van liggen. Zij dient in de eerste plaats gericht te zijn op het voorkomen van de armoede door de oorzaken van de achterstelling of het onvoldoende kunnen participeren aan het maatschappelijk gebeuren te bestrijden en te verhelpen. Niet alleen de individuele situatie van de armen moet verbeterd worden, de samenleving dient globaal toegankelijker gemaakt te **worden** voor de armste bevolkingslagen.

De volwaardige deelname van de migranten aan de Vlaamse samenleving moet bevorderd worden door een positieve integratie op alle domeinen die hun leven raken, vanaf het onderwijs over de huisvesting tot op de arbeidsmarkt. Uiteraard zal bijzondere aandacht uitgaan naar de **probleem-cumulatiegebieden**.

Bij het uitstippelen van haar gezondheidsbeleid zal de Vlaamse Regering absolute voorrang geven aan

een effectief preventiebeleid. Bestaande ziekte- en sterftepatronen evenals risico-gedragingen zullen het uitgangspunt vormen van dit beleid.

Prioriteit zal worden verleend zowel aan de intramurale als extramurale geestelijke gezondheidszorg.

In samenwerking met de instelling „Kind en Gezin*” en de betrokken zorgenverstrekkers, zal gestreefd worden naar een kwaaiteitsverbetering inzake perinatale zorg, met bijzondere aandacht voor risicogroepen.

De initiatieven inzake gezondheidszorg vergen een wetenschappelijke onderbouwing en een efficiënte coördinatie. In het licht van een integrale gezondheidsbenadering, zal de gezondheidsopvoeding in alle lagen van de bevolking worden gestimuleerd.

De Vlaamse Regering zal, in functie van een kwaliteitsvolle personeelsomkadering, de loon- en arbeidsvoorwaarden in de welzijnssector herwaarderen.

Vlaanderen moet, als hart van Europa, zijn ideale geografische ligging op het knooppunt van de grote verkeersaders, optimaal valoriseren. Daarom zal, uitgaande van een grondig behoeftenonderzoek, een globaal mobiliteitsplan opgesteld worden. Dit plan ligt aan de basis van een mobiliteitsbeleid, dat het vervoer, de infrastructuur, het leefmilieu en de ruimtelijke ordening geïntegreerd benadert.

Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de zware knelpunten inzake verkeersafwikkeling, veiligheid, leefbaarheid, milieuhinder en bereikbaarheid. In functie hiervan zal een evenwichtig investeringsbeleid worden gevoerd.

Om de efficiëntie van het openbaar vervoer te verhogen, zal het stads- en streekvervoer worden ondergebracht in één Vlaams openbaar vervoerbiedrijf, als een geïntegreerd beheerde koepelorganisatie met regionale vervoersentiteiten die over een grote exploitatie-autonomie beschikken. Op die manier zullen zowel de tarieven als de mogelijkheden van bediening in een samenhangend geheel worden opgenomen. De aantrekkingskracht van het openbaar vervoer zal verhoogd worden door betere toegankelijkheid en haltebereikbaarheid, informatie en aanpassing van de rijtuigen aan de verschillende reizigersgroepen.

Investerings in de veiligheid van de weggebruikers zullen voorrang krijgen. In dit verband zal een inventaris van de zogenaamde „zwarte punten” worden opgesteld. In samenwerking met de andere overheidsbesturen, zullen prioritaire acties tot het wegwerken van deze punten worden gevoerd.

De veiligheid van de zwakke weggebruikers, zoals fietsers en voetgangers, zal worden verbeterd door de uitbouw van een aangepast fietsspadnet en speciale voorzieningen voor voetgangers.

Het totale wegennet zal opnieuw worden geëvalueerd op basis van objectieve criteria, zodat zijn efficiëntie en samenhang wordt vergroot. De

Vlaamse Regering beschouwt het systematisch onderhoud van het bestaande wegennet als een prioritaire taak.

Het vervoer van goederen te water, langs de weg en per spoor zal op coherente wijze worden benaderd, waarbij enerzijds de verschillende transportwijzen als complementair worden beschouwd en waarbij anderzijds een gezonde onderlinge concurrentie als uitgangspunt fungeert.

Onze havens moeten in een lange termijnvisie verder op Europese schaal worden ontwikkeld. Daartoe zal een strategisch havenbeleidsplan uitgewerkt worden. De overheidsmiddelen zullen evenwichtig en objectief worden verdeeld en de samenwerking tussen de havens zal worden versterkt. De uitvoering van het havenbeleid zal gebeuren in overleg met de havenbeheerders en de S.E.R.V. Een onderzoek zal worden doorgevoerd inzake de harmonisering van de tariefstructuren, kosten en beheersvormen van de havens.

De Vlaamse Regering zal bij de nationale Regering aandringen op een spoedige hervatting van de onderhandelingen met Nederland, waarbij de globale problematiek van de „waterverdragen” dient behandeld te worden, en wenst ten voile haar betrokkenheid in deze aangelegenheid te laten gelden.

De bescherming en het herstel van het milieu en de natuur vormen een belangrijke beleidsprioriteit van deze Regering. Een dynamisch en actief vooromingsbeleid inzake leefmilieu vereist een permanente betrokkenheid van de sociale gesprekspartners en de milieubeweging, via de geëigende advies- en overlegstructuren. De Vlaamse Regering zal een planmatig leefmilieubeleid voeren, waarbij rekening wordt gehouden met verschillende internationale, nationale, regionale en lokale evoluties. Een dergelijke planning veronderstelt regelmatig overleg tussen de verantwoordelijken van de diverse bestuursniveaus, gebaseerd op een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving van de milieutoestand in Vlaanderen. Hiertoe zal een centrale milieudatabank opgezet worden.

De Vlaamse Regering zal, in het kader van haar bevoegdheden, bijzondere acties ondernemen gericht op :

- de vermindering van de zure neerslag ;
- de bestrijding van de verontreiniging van de oppervlaktewateren en de realisatie van de vereiste zuiveringsinfrastructuur ;
- een intensivering van het beleid inzake voorkoming, recyclage en recuperatie van afvalstoffen ;
- de sanering van vervuilde bodems.

Het toegepast onderzoek, de informatie-uitwisseling en de investeringen in milieuvriendelijke producten en produktiemethoden en in milieutechnologie zullen worden gestimuleerd.

Het beleid inzake landinrichting en natuurbehoud zal geïnspireerd zijn op de instandhouding en de

versterking van de bestaande natuur- en landschapswaarden. De resterende open ruimten in Vlaanderen zullen maximaal beschermd worden tegen aantasting en versnippering. De Vlaamse Regering zal toezien op de strikte eerbiediging van de gewestplannen en zal het Ontwerp Structuurplan Vlaanderen opnieuw opnemen.

Voor alle belangrijke infrastructuurwerken zal steeds een milieu-effect-rapport worden opgesteld. De zorg voor de bescherming van de natuur en voor de voorkoming van milieuhinder en -schade zal trouwens geïncorporeerd worden in alle beleidsbeslissingen.

Het Vlaams huisvestingsbeleid zal steunen op het beginsel van het recht op wonen en streeft, van sociaal oogpunt uit, naar woonzekerheid. Hierdoor zal aan de Vlaamse gezinnen een reële keuze geboden worden tussen eigendomsverwerving of het huren van een woning. Via een selectief steun- en stimuleringsbeleid zal deze beleidsdoelstelling concreet gestalte krijgen. In de sociale huisvestingssector zal de Vlaamse Regering binnen het jaar een grondige evaluatie van de sociale aspecten van de huurprijzen en van de financiële situatie van de erkende vennootschappen doorvoeren. In functie hiervan kan de bestaande huurprijsreglementering worden bijgestuurd.

Bij de conceptie en de uitvoering van haar beleid zal de Vlaamse Regering in belangrijke mate een beroep doen op de provincies en de gemeenten, om de dienstverlening en de efficiëntie van het bestuur te vergroten. De ontwikkeling en de interne verdeling van het Gemeente- en Provinciefonds zullen bij decreet worden geregeld, rekening houdend met de fiscale draagkracht en de opgaven van de verschillende types van gemeenten. De **jaarlijkse** bonus, ontstaan uit de schuldherschikking van de grote steden, zal voor de gemeentebesturen en O.C.M.W.'s worden aangewend.

De autonomie van de gedecentraliseerde besturen zal worden vergroot. Hiertoe zal het administratief toezicht worden beperkt en versoepeld. Het investeringsfonds zal worden uitgebreid tot andere materies en de procedures van betoelaging zullen worden versoepeld. De Vlaamse Regering zal een permanente dialoog op gang brengen met de lokale besturen, om een concreet decentralisatiemodel te ontwerpen en uit te voeren.

De Vlaamse Regering zal door een voluntaristisch beleid gestalte geven aan het nieuwe Vlaanderen.

Vlaanderen beschikt nu immers over de institutionele hefboomen en over de beleidsmatige prioriteiten voor de uitbouw van een Gemeenschap die zich, meer nog dan vroeger, kan profileren als één der meest vernieuwende, vooruitstrevende en dynamische regio's van Europa en van de wereld. Vlaanderen wil bewust participeren aan het Europese federaliseringsproces, dat in 1992 met de totstandkoming van de eenheidsmarkt een nieuw en krachtig elan krijgt.

De Vlaamse Regering zal op een gecoördineerde en doelmatige wijze de eigenheid van de Vlaamse Gemeenschap in het buitenland kenbaar maken en profileren, onder meer door het bevorderen van een Vlaams kwaiiteitsimago. Dit beleid zal gekenmerkt worden door een eenheid van optreden van Vlaanderen in het buitenland.

Maar ook in eigen land zal de autonome Vlaamse aanpak zich kenmerken door kwaliteit, efficiëntie, innovatie en enthousiasme. In wederzijds vertrouwen en in samenwerking met de Vlaamse Raad kan de Vlaamse Regering deze immense taak tot een goed einde brengen. Wetgevende en uitvoerende macht kunnen op die manier samen bouwen aan een open, verdraagzaam, democratisch en modern Vlaanderen, waarin alle burgers zich thuis weten, waarin solidariteit, sociale rechtvaardigheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid voorop staan en waarin iedereen de kans geboden wordt zichzelf maximaal te ontplooiën.

Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om deze historische uitdaging aan te durven en op die manier te bewijzen dat meer Vlaamse autonomie inderdaad leidt tot een beter Vlaanderen.

Brussel, 14 februari 1989.

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve,

G. GEENS

BIJLAGE

VLAAMS REGEERPROGRAMMA

2.2.1989

INHOUDSTAFEL

	Blz.
Algemene inleiding	13
Financiën en Begroting	14
Bestuurlijk Beleid	14
Wetenschapsbeleid	16
Geprogrammeerd Beleid	17
Externe Betrekkingen	17
Ondenvijs	18
Cultuur, Sport en Toerisme	21
Mediabeleid	23
Welzijns- en Gezondheidsbeleid	24
Brussel-Hoofdstad	28
Economie, K.M.O. en Energie	29
Tewerkstelling en Opleiding	32-
Infrastructuur en Vervoer	34
Ruimtelijke Ordening	36
Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting	37
Huisvesting	39
Binnenlandse Aangelegenheden	41

ALGEMENE INLEIDING

Het eerste regeerprogramma voor het nieuwe Vlaanderen in het federale België moet de grondslag leggen voor de verdere groei en versteviging van de Vlaamse Gemeenschap zowel binnen het Belgisch staatsverband als op internationaal vlak.

Het Vlaams beleid moet uitgaan van de fundamentele aspiraties en de specifieke mogelijkheden van ieder Vlaming en van ons volk in zijn geheel. Het moet steunen op een zo ruim mogelijke consensus zodat alle krachten worden gebundeld en de dynamiek van een volk in opgang ontwikkeld wordt.

Met de omvangrijke bevoegdheden en de nieuwe middelen waarover wij na de staatshervorming beschikken, moet de Vlaamse Gemeenschap een eigen politiek project realiseren. Voortaan draagt de Vlaamse Regering de verantwoordelijkheid voor vrijwel alle beleidsdomeinen die het leven van de burger direct raken.

Het Vlaamse beleid zal de ontwikkeling bevorderen van een hechte, open, democratie, **pluralistische** en verdraagzame Gemeenschap, waarin alle burgers zich thuis weten, waarin solidariteit, sociale rechtvaardigheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid voorop staan, en waarin iedereen de kans geboden wordt zichzelf maximaal te ontplooiën. De Vlaamse identiteit moet verder uitgroeien tot een dynamische realiteit, die tot ver buiten de grenzen herkenbaar en erkenbaar wordt.

De staatshervorming biedt de Vlaamse Raad en de Vlaamse Regering een historische kans om op een coherente manier een vernieuwend beleid te voeren.

De staatshervorming stelt een einde aan de unitaire staat. Het zwaartepunt van de politieke beslissingen wordt verplaatst van de centrale overheid naar de Executieven en de Raden. De Vlaamse Regering zal hiervan gebruik maken om autonoom nieuwe beleidsaccenten te leggen. De nieuwe **instellingen** vergen een creatieve ingesteldheid en een eigen concept, die politiek bestaansrecht moeten geven aan de nieuwe structuren.

Bij dit alles staat de concrete weerslag van de nieuwe staatsinrichting op het dagelijkse leven van de burger centraal. Naast meer welvaart, groter welzijn en ruimere kansen voor allen, zal de kwalitatieve verbetering van de dienstverlening vanwege de overheid aan de burger, zowel op het vlak van de inhoudelijke vernieuwing en verfijning als op het vlak van de administratieve doeltreffendheid, de toetssteen bij uitstek zijn voor het beleid van de nieuwe Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering zal daarom in haar administratief optreden innoverend streven naar integrale kwaliteitszorg, waartoe in elk aspect en in elke schakel van de administratieve organisatie, de hoogst mogelijke kwaliteit dient bereikt te worden. In een noodzakelijke en onvermijdelijke **overgangsfase**, die zo kort mogelijk zal gehouden worden, zullen de continuïteit in de dienstverlening en de **efficiëntie van de interne werking maximaal gegarandeerd** blijven.

De wettelijke regeling inzake de financiering van de Gewesten en de Gemeenschappen, stelt een einde aan de permanente betwistingen omtrent de verdeling van de nationale middelen in de beleidssectoren, die thans door de deelgebieden worden verzekerd. Daardoor is de wafelijzerpolitiek, die leidde tot overdreven uitgaven, afgeschaft. De Vlaamse Regering is nu volledig financieel verantwoordelijk voor het eigen beleid. Wij moeten bewijzen dat niet alleen een zuiniger, maar ook een efficiënter en doelgerichter beleid mogelijk is.

In actieve samenwerking en dialoog met de Vlaamse Raad, die de politieke uitdrukking is van het Vlaamse volk, zal de Vlaamse Regering alle krachten mobiliseren om de nieuwe fase van onze autonomie succesvol in te zetten.

In het federale België is de doeltreffende werking van het Overlegcomité Regering-Executieven, dat het centrum is voor de dialoog en het overleg tussen de diverse politieke overheden, essentieel. De verhoudingen tussen de nationale overheid en de deelgebieden en tussen de deelgebieden onderling dienen te steunen op een constructieve geest van samenwerking en op wederzijds respect. Dit vergt, op alle beleidsniveaus, een nieuwe mentaliteit.

Dialoog en overleg impliceren dat een einde wordt gesteld aan grensbetwistingen of inmenging in bevoegdheden. De Vlaamse Regering zal initiatieven nemen om tot samenwerkingsakkoorden te komen met de andere Gemeenschappen en Gewesten.

De Vlaamse Regering staat op de integrale uitvoering van de staatshervorming.

De Vlaamse Regering zal in de gemeenten met een bijzonder taafstatuut af haar bevoegdheden **onverkort** en kordaat uitoefenen. Deze bevoegdheden omvatten zowel het toezicht op het bestuurlijk taalgebruik bij de betrokken lokale besturen als het nemen van systematische en specifieke maatregelen inzake ruimtelijke ordening, huisvesting, onderwijs, cultuur, sociaal-economische aangelegenheden.

In overleg met de Vlaamse cultuurverenigingen en plaatselijke mandatarissen, zullen concrete initiatieven worden genomen om het Vlaams karakter van deze gemeenten te beklemtonen en te versterken.

De Vlaamse Regering zal elke inmenging van de Franse Gemeenschap in deze gemeenten met alle wettelijke middelen krachtadig bestrijden.

In het éénwordend Europa wil Vlaanderen een eigen perspectief voor zijn toekomst uitbouwen. De totstandkoming van de eenheidsmarkt na 1992 vormt een eerste etappe van een ontwikkeling waarbij de regio's in Europa op een actieve wijze deelnemen aan een nieuwe institutionele opbouw, die de bevestiging van onze eigen identiteit doet samengaan met een steeds nadrukkelijker optreden van Vlaanderen in de wereld.

Vlaanderen kan voortaan in ruime mate op eigen kracht werken. De Vlaamse beleidsorganen moeten in de nieuwe staatsstructuur op het terrein bewijzen dat een eigen aanpak van de Vlamingen inderdaad concreet tot betere resultaten leidt.

FINANCIËN EN BEGROTING

1. Algemene doelstellingen

Het beleid van de Vlaamse Regering **situeert zich binnen bepaalde budgettaire grenzen, die door de financieringswet zijn vastgelegd.**

Op langere termijn is de evolutie van de toegekende middelen ontegensprekelijk gunstig ; evenwel zal de financiële situatie de eerstvolgende jaren zeer moeilijk zijn, aangezien de financieringswet de Gemeenschappen en Gewesten verplicht bij te dragen tot de sanering van de openbare financiën.

Daarom moet van bij de aanvang de financiële toestand van de Vlaamse Gemeenschap op een duurzame wijze veilig worden gesteld. Een orthodox beleid moet dus budgettair restrictief zijn en zal uitgaan van duidelijke prioriteiten.

Bij het bepalen van de evolutie van de globale uitgaven, zal rekening worden gehouden met de evolutie, in reële termen, van de globale middelen zoals die voortvloeien uit de financieringswet.

De evolutie van de globale uitgaven zal zodanig worden bepaald dat zij jaarlijks overeenstemt met de evolutie van de in de financieringswet vermelde basisbedragen, waarbij voor 1989 vertrokken zal worden van de globale bedragen, vastgesteld door de wet.

Door aldus de financiële toestand duurzaam te beveiligen en de tekorten in de beginfase te beperken kan, **vóór** het **einde** van de overgangperiode, een budgettair overschot ontstaan.

Op deze wijze wordt het opbouwen van nieuwe schuld door de Vlaamse Gemeenschap op een evenwichtige wijze verdeeld tussen de huidige en de toekomstige generaties en wordt het gevreesde sneeuwbal-effect inzake de financiële lasten voorkomen.

Een fundamentele evaluatie en bezinnen omtrent de befeidsprioriteiten in functie van de reële budgettaire draagkracht van de Vlaamse Gemeenschap zijn dus nodig. Verouderde en/of **gerealiseerde** befeidsdoelen moeten stelselmatig herzien worden, zodat budgettaire ruimte wordt vrijgemaakt voor nieuwe behoeften en noden.

II. Begrotingstechniek

Inzake **begrotingstechniek** zullen de fundamentele beginselen inzake universaliteit en niet-affectatie van de middelen geëerbiedigd worden. Dit **betekent** dat alle ontvangsten van welke aard ook in de globale middelenbegroting opgenomen worden, tenzij een afzonderlijke inschrijving om **begrotingstechnische** redenen noodzakelijk is.

Teneinde het financieel zelfvoedend karakter van **bepaalde uitgavenprogramma's te stimuleren, zal de Vlaamse Regering nieuwe technieken invoeren en de bestaande — onder andere de terugvorderbare voorschotten — op punt stellen.** dit in de domeinen die daarvoor in aanmerking komen.

Bij de voorbereiding van de begroting zal worden uitgegaan van meerjarenramingen. Deze meerjarenramingen worden aangevuld met **behoefte-ramingen** en programma's met **aanduiding van prioriteiten**, binnen het kader van de budgettaire mogelijkheden. In het kader van dergelijke meerjarenramingen zullen ondermeer problemen als **pre-financiering**, eventuele **herschikkingen van schulden** en het niveau van de begrotingstekorten **onderzocht** worden.

De techniek van de zogenaamde **enveloppe-begroting**, gebaseerd op een befeidsrelevante indeling, kan hierin worden ingepast mits de nodige verbeteringen. Hieruit moet een meer precies inzicht in de lasten van vroegere verbintenissen voortspuiten.

De techniek van de enveloppe-begroting mag een globale evaluatie van de verschillende **beleidsdomeinen** niet verhinderen. Het globaal **herdefiniëren** van klemtonen moet mogelijk zijn. De **enveloppe-benadering** mag het begrotingsdebat ook niet beperken tot het begrotingsjaar zelf ; men moet ook de effecten nagaan op de volgende begrotingsjaren en een ex post evaluatie van de genomen maatregelen doorvoeren. Dit is essentieel om tot een consequent begrotingsbeleid te komen.

Parallel aan de administratieve voorbereiding van de begroting dient een meer uitgesproken, wetenschappelijk gefundeerde sociaal-economische analyse te worden opgemaakt. De opname in de Vlaamse begroting van belangrijke **investeringsdepartementen** maakt dit wenselijk.

In **dit** kader zal een horizontale begroting voor Wetenschapsbeleid en een horizontale begroting voor Investeringsaan de Vlaamse Raad worden voorgelegd.

De begrotingsdocumenten zelf dienen doorzichtiger gemaakt te worden, onder meer door het vermelden van de budgettaire **weeslag** van de genomen beleidsbeslissingen en het herwaarderen van het **verantwoordingsprogramma**.

In het kader van een eigen beheer is een nauwgezette opvolging van de evolutie en de samenstelling van de schuld en de verleende gewest- en **gemeenschapswaarborgen** onontbeerlijk. De begroting zal jaarlijk een overzicht verschaffen van de verleende waarborgen.

De Vlaamse Regering zal deze principes met ingang van het begrotingsjaar 1990 invoeren.

Een goed domaniaal beheer van het onroerend patrimonium van de Vlaamse Gemeenschap moet steunen op een permanente inventaris.

Tenslotte zullen de nodige maatregelen worden getroffen om een eigen thesaurie te organiseren.

BESTUURLIJK BELEID

1. Algemeen

Met de aanzienlijke verruiming van de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en van h e t

Vlaamse Gewest, gaat tevens een gevoelige uitbreiding gepaard van het huidig personeelsbestand van de diensten en instellingen van de Vlaamse overheid.

Het eigen karakter van de Vlaamse diensten en bestuursorganen moet blijken uit een efficiënt beheer, de wil tot vernieuwing en innovatie en de zorg voor een **kwaliteitsvolle**, gebruiksvriendelijke en open dienstverlening aan de burger.

Goed georganiseerde overheidsdiensten zullen derhalve meer dan ooit onontbeerlijk zijn.

De Vlaamse overheidsdiensten zullen :

- permanent inspelen op de zich steeds wijzigende individuele en collectieve behoeften ;
- de gestelde objectieven op een rationele wijze verwezenlijken
- in een geest van openheid samenwerken met de bevolking door een ruime openbaarheid van het bestuur.

De Vlaamse Regering zal bij de structurering van de diensten en instellingen en bij het uitwerken van een vernieuwd geïntegreerd personeelsbeleid, de volgende doelstellingen nastreven :

- het doorvoeren van een functionele decentralisatie van de besittingsbevoegdheden en van een uitgebreide delegatie, zowel op het niveau van de hoofdbesturen als op het niveau van de buitendiensten ;
- het realiseren van een maximale ruimtelijke concentratie van de diensten naar de bevolking toe, waarbij in iedere provinciehoofdplaats deze diensten zoveel mogelijk op een herkenbare wijze dienen gegroepeerd te worden in Huizen van de Vlaamse Gemeenschap ;
- het moderniseren van de beheersmethodes onder andere via een doorgedreven informatisering en het aanwenden van **personeelsbeheersinstrumenten** ;
- het stimuleren van nieuwe vormen van betrokkenheid en responsabilisering van diensten en ambtenaren ;
- het valoriseren van **het** aanwezige menselijk potentieel ;
- een evenwicht tussen de functionele behoeften van de diensten en de belangen van het personeel ;
- het bevorderen van de integrale **kwaliteitszorg** in de diensten.

De Vlaamse Regering zal bijzondere aandacht schenken aan de positie van de vrouw in de administratie.

II. Structurering van de diensten en instellingen

Gezien de grote diversiteit van bevoegdheden en opdrachten zal de Vlaamse Regering primordiaal haar diensten en instellingen uitbouwen tot moder-

ne, efficiënte, herkenbare en voor de burger vlot toegankelijke administraties, waarbij uitgegaan wordt van algemene beheerscriteria zodat :

- de diensten die inhoudelijk bevoegd zijn voor gelijkaardige of aanverwante problematieken optimaal gegroepeerd zullen worden ;
- een aantal structureel voorbijgestreefde **opdelingen** zullen worden aangepast tot functionele en doorzichtige entiteiten ;
- ten volle een optimaal gebruik zal worden gemaakt zowel van de aanwezige **know-how** als van het beschikbare potentieel.

Ingevolge de nieuwe bevoegdheidsopdracht worden taf van nationale instellingen opgesplitst. Een indringende analyse moet een antwoord geven op de vraag naar het zinvol verder bestaan van deze instellingen op Vlaams vlak. Desgevaaffend moeten zij gerationaliseerd, gefusioneerd of afgeschaft worden of kunnen de opdrachten geheel of gedeeltelijk worden opgenomen in de administratie.

Voor de inwoners van de gemeenten met een bijzonder taalstatuut wordt een aanspreekadres georganiseerd.

III. Personeelsbeleid

De Vlaamse Regering zal van de nieuwe bevoegdheidsruimte gebruik maken om, in overleg met de representatieve vakbonden van het personeel, een eigentijdse statutaire basis en eigentijdse statuten te creëren.

De Vlaamse Regering zal verder, met inachtneming van de dwingende bepalingen van het cultuurpact, een objectief personeelsbeleid voeren, waarbij :

- aanwervingen, aanstellingen, benoemingen en bevorderingen verricht zullen worden met inachtneming van de onderscheiden geldende statutaire en verordeningsbepalingen ;
- bij de bevorderingen van ambtenaren bekwaamheid, beroepsverdiensten en mogelijkheden als criteria zullen gelden. Met het oog op een systematische en methodische toepassing ervan zullen een aantal personeelsbeheersinstrumenten (onder andere functie-analyse en functioneel personeel-evaluatiesysteem) geïntroduceerd worden, evenals een personeelsbeheers-informatiesysteem. De directieraad zal zijn advies formuleren mede in functie van deze informatie. Ten einde tot een objectivering te komen zal de benoemende instantie haar besittings baseren op de aldus bekomen personeelsbeheersinformatie en op het advies van de directieraad.

De Vlaamse Regering zal zo spoedig mogelijk een mobiliteitsregeling tussen haar diensten en instellingen uitwerken.

Tevens zal, volgens de bepalingen van het „enig statuut” de toestand van de preciaire personeelsleden worden geregeld.

Re Vlaamse Regering zal initiatieven nemen om een interne auditcapaciteit te ontwikkelen.

IV. Vorming

Het soepel en deskundig inspelen van de openbare diensten op de behoeften van de Gemeenschap vereist een continu vormingsproces, dat door een eigen aanpak zal worden verzekerd. De Vlaamse Regering zal dan ook inzonderheid oog hebben voor de opleiding, de permanente vorming en de bijscholing van haar ambtenaren op alle niveaus. Naast het „kennen”, onder andere inzake management en informatica moeten ook het „kunnen” en de motivatie worden aangepakt. Vorming moet tevens bijdragen tot het creëren van een eigen stijl en een algemene kennis van en identificatie met de Vlaamse administratie.

V. Openbaarheid van bestuur

De openbaarheid van bestuur, waarbij enerzijds aan de burgers een recht op informatie wordt toegekend en waarbij anderzijds de diensten een algemene verplichting wordt opgelegd om regelmatig en op actieve wijze de informatieverstrekking te verzekeren, zal bij decreet worden uitgewerkt en geregeld.

VI. Informatica

De invoering van de nieuwe technologie zal **stapsgewijze** worden verdergezet, zoals in het RITA-plan (reorganisatie door middel van Informatie-Technologie van de Vlaamse Administratie) is voorzien. Daarbij zal een grote inspanning worden geleverd met betrekking tot de vorming van personeel. Speciale aandacht zal worden besteed aan de sociale gevolgen van de invoering van nieuwe technologie en de nodige maatregelen zullen worden genomen om dit proces zo positief mogelijk te laten verlopen, zowel voor het personeel als voor de dienstverlening.

De diensten die worden overgeheveld naar de Vlaamse Gemeenschap zullen maximaal in het RITA-plan worden geïntegreerd.

WETENSCHAPSBELEID

I. Krachtlijnen

De verruimde bevoegdheden en middelen voor wetenschappelijk onderzoek waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt, vergen een coherent wetenschapsbeleid en een efficiënte coördinatie.

Het beleid moet ervan uitgaan dat het hoge peil van onze wetenschappelijke prestaties een belangrijke troef vormt voor onze toekomstige ontwikkeling.

Volgende krachtlijnen zullen het Vlaamse wetenschapsbeleid kenmerken :

1. De Vlaamse Regering zal haar wetenschapsbeleid planmatig richten op enerzijds het algemeen kennisverruimend basisonderzoek aan de universiteiten, en anderzijds op het wetenschappelijk onderzoek met een bepaalde finaliteit. Wat dit laatste betreft zal de Vlaamse Regering ervoor zorgen dat de verschillende stadia in het technologisch vernieuwingsproces één geïntegreerd geheel vormen en gericht worden op het bevorderen en benutten van het kennispotentieel in Vlaanderen.

2. De Vlaamse Regering zal ook het onderzoek in privé-bedrijven stimuleren, waarbij het accent vooral ligt op het bevorderen van samenwerking tussen bedrijven onderling en met de universitaire onderzoekscentra.

3. Inzake de totale inspanning voor onderzoek en ontwikkeling van de Vlaamse Gemeenschap zal worden gestreefd naar een bestedingsniveau voor onderzoek, dat Vlaanderen brengt tot het peil van de meest dynamische regio's in Europa.

4. De acties ter ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek zullen het gehele maatschappelijke veld bestrijken. De prioriteiten voor nieuwe acties zullen op een maatschappelijk relevante wijze worden bepaald. Dit betekent dat voldoende ruimte zal worden gegeven aan acties die gericht zijn op de algemene en specifieke maatschappelijke problemen en de behoeften van de minder weerbare geleidingen van de maatschappij.

5. Het beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek zal in alle domeinen een belangrijke plaats krijgen in het beleid van de Vlaamse Regering.

6. Het wetenschapsbeleid in Vlaanderen zal nog sterker internationaal gericht worden. De Vlaamse Regering zal de onderzoeksinspanningen van de Vlaamse instellingen, de industrie en de individuele vorsers die een duidelijke internationale dimensie vertonen, selectief ondersteunen.

II. Instrumenten en middelen

Deze globale objectieven voor het wetenschapsbeleid van de Vlaamse Regering kunnen slechts gehaald worden als deze kunnen steunen op een creatief management van alle beschikbare instrumenten, middelen en informatie. Hiertoe zullen vernieuwingen in de infrastructuur moeten worden doorgevoerd :

1. De coördinatie van het wetenschapsbeleid van de Vlaamse Regering wordt verzekerd langs het Ministerieel Comité voor Wetenschapsbeleid.

2. Het beleidsvoorbereidend advies, ook met betrekking tot de nieuwe maatschappelijke uitdagingen, zal worden verstevigd en nog meer dan vroeger op de toekomst georiënteerd. De werking van de onafhankelijke Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid zal worden gevaloriseerd en ondersteund.

3. Het overleg met de nationale overheid en de

andere Gemeenschappen en Gewesten zal worden gestructureerd en geïntensifieerd.

4. Op korte termijn zal er een grondige analyse gebeuren van de beheers- en evaluatiestructuren voor wetenschapsbeleid en wetenschappelijk onderzoek waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt. De bedoeling is te komen tot een verdere onafhankelijke en deskundige behandeling van alle dossiers en een maximale efficiëntie en coördinatie op administratief vlak.

5. Op het budgettair niveau zal een horizontaal begrotingsprogramma voor het wetenschapsbeleid worden opgesteld. Alle kredieten en bestedingen voor onderzoek, vorming van navorsers en wetenschappelijke dienstverlening zullen op een internationaal vergelijkbare basis systematisch worden bijgehouden. De Vlaamse Raad zal worden uitgenodigd jaarlijks een algemene bespreking te wijden aan de onderzoeksinspanning.

6. De fundamentele rol van de universiteiten als kennis- en onderzoekscentra zal worden benadrukt. In dit kader zal een splitsing van de universitaire werkingstoelagen in onderwijs- en onderzoekskredieten worden doorgevoerd.

7. Bij het technologisch onderzoek zal de Vlaamse Regering aandacht hebben voor de studie van de maatschappelijke aspecten van nieuwe technologieën. De rol van de Stichting Technologie Vlaanderen zal daartoe versterkt worden. Het onderzoek naar maatschappelijk nuttige toepassingsontwikkelingen moet extra worden gestimuleerd. Een selectief investerings- en een „technology assesment”-beleid kunnen hiertoe belangrijke impulsen geven.

8. Specifieke acties, die gericht zijn op soepele samenwerkingsverbanden tussen onderzoekslaboratoria uit de publieke sector enerzijds en de publieke en private sector anderzijds, zullen worden uitgewerkt. Bijzondere aandacht zal gaan naar de valorisatie van de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek. Inzake het wetenschappelijk en technologisch kennen en kunnen zal de Vlaamse Regering specifieke impulsprogramma's onder meer op het vlak van biotechnologie opstarten.

9. Bij overheidsteun aan onderzoek in **privé-bedrijven** zal een gelijkwaardige inbreng van de **privé-partner** worden gevraagd. Bij publiek gefinancierd onderzoek aan wetenschappelijke instellingen zal een billijk aandeel in de opbrengst in de commerciële valorisatie van de onderzoeksresultaten worden overeengekomen.

10. De acties van de Vlaamse Regering inzake onderzoek zullen worden getoetst aan analoge **acties** in binnen- en buitenland. Waar mogelijk zullen **schaalvoordelen** worden nagestreefd. De Vlaamse Regering zal de nodige stappen ondernemen om de deelnemingskansen van onderzoeksploegen op supranationaal niveau te verhogen.

11. Het zelfstandig internationaal optreden van de Vlaamse Gemeenschap inzake wetenschappelijke aangelegenheden alsook het onder eigen verantwoordelijkheid deelnemen aan nationale **samenwerkingsovereenkomsten** met het buitenland zullen op een gecoördineerde **manier worden bevorderd**. In dat kader zal de Vlaamse Regering maximaal inspelen op de Europese inspanningen en acties inzake onderzoek.

12. De informatie van de wetenschapsbeoefenaars zal systematisch worden georganiseerd. Een geëigend **statuut voor de vorsers zal worden uitgewerkt**.

GEPROGRAMMEERD BELEID

1. Vanuit de zorg van een gecoördineerd en geïntegreerd beleid dat duidelijk beleidskeuzen aan geeft zal de Vlaamse Regering een decreet op de meerjarenplanning voorbereiden. Deze **meerjarenplanning moet** soepel en glijdend zijn, wars van elke bureaucratie.

2. Deze meerjarenplanning omvat elke **beleidssector** waarvoor de **Vlaamse Regering** bevoegd is. Jaarlijks zal elke Gemeenschapsminister — bij de begroting — een nota neerleggen, waarin hij zijn beleid toetst aan het overkoepelend beleidsplan.

3. In overleg met de SERV zal het administratief, logistiek en wetenschappelijk instrumentarium worden uitgebouwd.

Een begeleidingscommissie zal de Vlaamse Regering adviseren over de grote opties van het beleidsplan. Zij kan ook alternatieve beleidsalternatieven onderzoeken.

Deze begeleidingscommissie bestaat uit de sociale gesprekspartners en andere belangrijke maatschappelijke groepen.

EXTERNE BETREKKINGEN

De Vlaamse Regering zal op een gecoördineerde en doelmatige wijze de eigenheid van de Vlaamse Gemeenschap in het buitenland kenbaar maken en profileren op het vlak van alle materies waarvoor zij bevoegd is. Dit beleid zal gekenmerkt worden door een eenheid van optreden van Vlaanderen in het buitenland. De Vlaamse Regering zal ijveren voor een maximale uitstraling van Vlaanderen naar Europa en de rest van de wereld, onder meer door het bevorderen van een Vlaams kwaliteitsimago.

De Vlaamse Regering zal de verdragsrechtelijke bevoegdheid inzake **Gemeenschapsaangelegenheden** ten volle uitoefenen.

Een gestructureerd overleg tussen de nationale Regering en de Executieven dient te worden georganiseerd met het oog op de toekenning van **verdragsrechtelijke bevoegdheden** aan de Gewesten. De Vlaamse Regering zal in de beleidsdomeinen waarvoor zij bevoegd is, actief initiatieven ontwikkelen inzake het **negociëren** van internationale akkoorden. Zij zal er in dat verband onder meer op toezien van bij de aanvangsfase betrokken wordt bij internationale onderhandelingen die door de nationale Regering gevoerd worden en die **Gewestelijke aangelegenheden raken of beïnvloeden**.

De Vlaamse Regering zal op basis van wederzijds respect en niet-inmenging in elkaars bestuurlijke integriteit, prioritair streven naar een correcte en intensieve samenwerking tussen de Gewesten en Gemeenschappen in België door het afsluiten van samenwerkingsakkoorden.

Het Vlaams buitenlands beleid zal onder meer gebaseerd zijn op volgende prioritaire doelstellingen :

- de verdediging en vertegenwoordiging van de belangen van Vlaanderen in het buitenland ;
- de ontwikkeling van een Vlaams imago naar het buitenland toe ;
- de uitbouw van een internationaal informeel netwerk van Vlaamse relaties in en naar het buitenland ;
- de Vlaamse Vereniging voor **Opleidingsprogramma's** in het Buitenland (**V.V.O.B.**) zal verder worden uitgebouwd als het instrument van een geëigende Vlaamse aanpak in het kader van een beleid met de Derde Wereldlanden ;
- de bevordering van de internationale samenwerking, inzonderheid met de andere Europese landen en regio's ;
- de uitbouw van een eigen beleid ten aanzien van de Europese Gemeenschap, dooreen versterkte betrokkenheid bij de **E.G.-instellingen**, hun comités en werkgroepen, door een functionele afstemming van het beleid op de Europese structuurpolitiek en de sociale en ecologische aspecten van het Europees Cénmakingsproces ;
- een verhoogde deelname aan de Europese **onderzoeks-** en ontwikkelingsprogramma's ;
- de inschakeling van Vlaanderen in een doorgevoerde Europese federalisme, waarin de verwezenlijking van de Eenheidsmarkt na 1992 een belangrijke **stap is** ;
- een actief optreden van de Vlaamse overheid in alle internationale organisaties die opereren op terreinen waarvoor zij bevoegd is, zoals de Raad van Europa, de UNESCO, de Wereldgezondheidsorganisatie, . . .

In het licht van de voortschrijdende Europese integratie zal de Vlaamse Regering de samenwerking in Benelux-verband verder stimuleren en uitbouwen.

Met het oog op de uitvoering van de beslissing van de Europese Gemeenschap om Antwerpen aan te duiden als „**Cultuurstad** van Europa” in 1993, zal de Vlaamse Regering de nodige initiatieven ondernemen voor de ondersteuning van de organisatie van dit evenement. De Vlaamse Regering zal gebruik maken van de kansen die Antwerpen als culturele hoofdstad van de Europese Gemeenschap biedt om de uitstraling van Vlaanderen in **Europa en in de wereld te vergroten**.

Met het oog op de **bescherming en het behoud van onze culturele en taaleigenheid in het éénigemaakte Europa**, beschouwt de Vlaamse Regering de samenwerking met Nederland, onder meer in het

kader van het Taalunieverdrag, als **geprivilegieerd en prioritair**.

Voor haar officiële contacten met het buitenland zal de Vlaamse Regering, inzake de **bevoegdheids**-terreinen waarvoor zij de verantwoordelijkheid draagt, een volwaardig beroep doen op de nationale diplomatieke en consulaire vertegenwoordiging in het buitenland. De Vlaamse Regering zal voor haar identiteitsbevestiging en haar **belangenbehartiging** in het buitenland haar specifiek netwerk van eigen internationale vertegenwoordigers maximaal benutten en de samenwerking met andere nationale en internationale instanties bevorderen.

Het exportpromotiebeleid van de Vlaamse Regering, waarbij bijzondere aandacht zal gaan naar de **K.M.O.'s**, zal worden gevoerd door eigen initiatieven, in overleg en coördinatie met de B.D.B.H. (Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel), waarbij de diverse sociaal-economische geledingen zullen betrokken worden, met inzonderheid een belangrijke inbreng van het bedrijfsleven. Daarbij zal ook gebruik worden gemaakt van de ervaring en de kennis die bij **GOM's** (Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen) aanwezig zijn.

De Vlaamse Regering zal een beleid voeren van dynamische werving van buitenlandse investeringen, ook met betrekking tot niet-traditionele handelspartners, hierbij permanent ondersteund door haar investeringsbureau, de „**Flanders Investment Opportunities Council**” en haar eigen **investeringsprospectoren**.

ONDERWIJS

I. Algemeen

Nu het onderwijs volledig onder Vlaamse bevoegdheid valt, wordt voor het eerst een globaal Vlaams onderwijsbeleid mogelijk, ook op middellange en lange termijn. Onderwijs en vorming moeten gericht zijn op de totale persoonlijke vorming en op het aanreiken van een voldoende uitgebreide **basis**-kennis om soepel te kunnen **inspelen op de socio-economische en culturele veranderingen**. In een wereld waarin de internationale contacten steeds belangrijker worden, moet grote nadruk worden gelegd op het aanleren van vreemde talen.

De grondwetsherziening van juli 1988 en de oprichting van de A.R.G.O. (Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs) **zijn** uitingen van het nieuwe klimaat waarin het onderwijs zich in de toekomst moet kunnen ontwikkelen.

Het is de verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering in dit nieuwe klimaat een onderwijsbeleid uit te tekenen dat alle drempels wegwerkt, zodat iedereen gelijke kansen krijgt. De inzet is groot : aan 1.360.000 leerlingen en studenten moet een **volwaardig** en aangepast onderwijs worden aangeboden.

De **inspanningen moeten gericht zijn op de uitbouw van een onderwijsbestel** waarin iedereen

een richting of onderwijsvorm vindt die hem maximale kansen tot slagen in het leven biedt:

De kwaliteit van het onderwijs bepaalt de kwaliteit van het leven in het toekomstige Vlaanderen. Kwaliteit is dé norm voor de beoordeling van het onderwijs.

II. Beleidslijnen

1. Het Vlaamse onderwijsbeleid zal concreet gestalte geven aan het nieuwe artikel 17 van de Grondwet.

2. In een geest van positieve ontwikkeling van de onderscheiden onderwijsinitiatieven zal het politiek akkoord van 9 november 1988 met betrekking tot de Autonome Raad voor het **Gemeenschapsonderwijs** integraal en op evenwichtige wijze zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd.

3. als overkoepelende beleidsadviserende structuur zal de Algemene Onderwijsraad voor de Vlaamse Gemeenschap worden opgericht. De inrichtende besturen, ouders en personeelsleden van de verschillende onderwijsnetten, alsook de **socio-culturele** en economische groeperingen zullen hierin vertegenwoordigd zijn. De Raad zal onder meer advies moeten verstrekken betreffende de noodzakelijke aanpassingen van het onderwijs aan de maatschappelijke ontwikkeling.

Per onderwijsniveau of -sector worden de nodige subgroepen voorzien. De bestaande raden en commissies zullen in functie hiervan worden geherstructureerd. Rekening zal worden gehouden met een evenwicht tussen de filosofische en ideologische strekkingen.

4. Het onderwijsaanbod zal zo worden uitgebouwd, dat dynamisch kan worden ingespeeld op wijzigende behoeften. Nieuwe initiatieven inzake onderwijs en vorming zullen, na toetsing aan de budgettaire mogelijkheden, mogelijk worden gemaakt.

Teneinde globaal, sectorieel en subregionaal in te spelen op wijzigende evoluties in de arbeidsmarkt, zal een permanente informatiestroom worden opgezet tussen de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en de P.M.S.-centra, die instaan voor de studie- en beroepsoriëntering. Prospectieve studies over de toekomstige ontwikkeling van de arbeidsmarkt zullen systematisch worden bijgehouden. Op subregionaal vlak zullen de **S.T.C.'s** hierbij een actieve rol vervullen.

Bij hun oriënterings- en begeleidingstaak dienen de P.M.S.-centra over voldoende autonomie te beschikken ten aanzien van de bediende scholen.

5. De problematiek van de democratisering en de kansengelijkheid in het onderwijs zal worden geanalyseerd vanuit de volgende invalshoeken : de socio-culturele en socio-economische achtergrond, de toegang tot het onderwijs, het onderwijsaanbod, het studieverloop en de overgang van studie naar arbeidsmarkt. Ook zal hierbij bijzondere aandacht gegeven worden aan de kansengelijkheid tussen jongens en meisjes.

De sociale efficiëntie van de bestaande stelsel voor studietoelagen zal tegen die achtergrond worden getoetst.

Socio-culturele achterstand is de oorzaak van een permanente discriminatie in de onderwijsloopbaan van jongeren. Deze socio-culturele achtergrond determineert in belangrijke mate het leerproces en de studiekeuze en bijgevolg ook de toekomstperspectieven van de leerlingen. Ondermeer de verdere inhoudelijke versterking van het basisonderwijs moet dit verhelpen.

Bovendien zullen op basis van een bijzondere financiering aangepaste initiatieven worden genomen ten voordele van specifieke doelgroepen onder andere kansarmen. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan het verhelpen van de toename van leermoeilijkheden, van schoolachterstand en schoolmoeheid.

6. De beschikbare budgettaire middelen dienen optimaal te worden aangewend.

Om dubbel gebruik te vermijden, zullen de bestaande vormen van onderwijs, vorming en opleiding worden doorgelicht en zal een duidelijke taakafstemming en coördinatie worden ingebouwd.

De behoeften aan werkingsmiddelen en hun verdeling worden onderzocht teneinde ze te objectiveren en de globale enveloppe optimaal te benutten.

In dit verband zal het decretaal kader worden geschapen om samenwerkingsverbanden tussen scholen mogelijk te maken en aan te moedigen.

7. In uitvoering van het politiek akkoord dd. 9 november 1988, zullen de behoeften aan onroerende investeringen, zowel qua nieuwbouw als qua aanpassingen en verbeteringen, worden geobjectiveerd. Er zal worden voorzien in een aangepast financieringsstelsel. Het bestaand gebouwenpark zal optimaal worden benut, ook waar mogelijk voor para-scalaire en niet-schoolse activiteiten, en de nadruk zal worden gelegd op aanpassings- en verbeteringswerken.

8. Samen met een vereenvoudiging en informatisering van de centrale administratieve instructies, het verhogen van de reële beleidsautonomie en het verbeteren van de vorming van het leidinggevend personeel in de lokale schoolgemeenschappen, zal via decreet na overleg met de representatieve verenigingen een aangepaste regeling voor de participatie van alle onderwijsbetrokkenen bij het lokaal beleid worden uitgewerkt.

9. Met betrekking tot het onderwijspersoneel zal onderzocht worden welke initiatieven kunnen worden genomen om de aantrekkelijkheid van het beroep en de beroepsloopbaan te verhogen.

De nodige maatregelen zullen worden genomen om de basisopleiding en de navorming van de personeelsleden binnen het kader van een globaal plan te (re)organiseren en te verbeteren. Daarbij zal de integratie worden nagestreefd van de onderwijsvernieuwing en de navorming.

Hierbij zal bijzondere aandacht uitgaan naar de mogelijkheden tot omscholing en reïntegratie van structureel niet-reaffecteerbare leerkrachten.

Het wettelijk statuut van het gesubsidieerd personeel zal worden uitgevaardigd rekening houdend met de specificiteit van de inrichtende machten, en de paritaire comités zullen worden opgericht. De ontwerp tekst waarover de Raad van State op 11 maart 1987 advies uitbracht, zal hierbij als uitgangsbasis worden genomen.

Ook zullen de nodige statutaire beschikkingen worden uitgevaardigd voor de personeelscategorieën van onderwijs en P.M.S. waarvoor dit nog niet is gebeurd.

Tevens zullen in uitvoering van artikel 12bis van de schoolpactwet de bekwaamheidsbewijzen voor het personeel worden bepaald.

In het universitair onderwijs zullen, binnen de budgettaire enveloppe, de voorwaarden inzake loopbaanverloop, werving en weddevaststelling van personeel worden versoepeld, zodat waardevolle wetenschappers en hooggeschoolde technici kunnen worden aangetrokken.

Met het oog op het aantrekken van ervaren praktijkmensen dienen de statutaire bepalingen te worden gewijzigd. Om de inbreng van externe deskundigen in bepaalde onderwijsvormen en -niveaus te verzekeren, wordt een stelsel van voordrachthouders ingesteld. Om dit mogelijk te maken zal een pakket middelen van de weddeartikelen getransfereerd worden naar de kredieten voor de werking, die de scholen autonoom kunnen aanwenden.

De stelsels van verlopen en deeltijdse arbeid zullen worden vereenvoudigd. Via vervroegde voltijdse of deeltijdse eindeloopbaan-maatregelen zal de instroom van jonge leerkrachten worden bevorderd.

10. In overleg met de betrokken inrichtende machten zal de specifieke plaats en rol van het gemeentelijk en provinciaal onderwijs, in het licht van het nieuwe artikel 17 van de Grondwet, grondig worden onderzocht en gedefinieerd.

III. Enkele krachtlijnen per sector

1. In het basisonderwijs zal verder de nadruk worden gelegd op de pedagogische optimalisering van het lestijdenpakket, in het licht van de totale persoonlijkheidsontplooiing van alle leerlingen.

Verder zal het positieve uit het Vernieuwd Lager Onderwijs worden veralgemeend. Daarbij zal worden gestreefd naar het tot stand brengen van geïntegreerde basisscholen.

2. De eigen rol van het buitengewoon onderwijs en zijn affijning tegenover en samenwerking met het gewoon onderwijs zal worden gepreciseerd. Impulsen zullen worden gegeven om bij de oriëntering naar aangepast onderwijs beïnvloedende factoren die vreemd zijn aan het belang van de leerling weg te werken.

Er zal worden onderzocht hoe het onderwijsaanbod optimaal kan worden gespreid, onder meer rekening houdend met de leefbaarheid en de vrije keuze.

Er zullen voor het buitengewoon onderwijs aangepaste vormen van alternerend leren worden uitgewerkt en ingevoerd. De wet op het geïntegreerd buitengewoon onderwijs zal worden uitgevoerd. Nagegaan zal worden hoe de sociale, medische en paramedische voorzieningen in deze sector zullen worden geharmoniseerd.

3. Het secundair onderwijs behoort integraal tot het leerplichtonderwijs en dient dan ook de basisvorming voor iedereen te versterken.

Het koninklijk besluit betreffende de algemene structuur en de organisatie van het secundair onderwijs zal met ingang van 1 september 1989 in die zin worden gewijzigd dat de indeling van het secundair onderwijs in drie graden van twee jaar veralgemeend wordt.

Er zal bepaald worden welke vormingsgebieden in de basisvorming worden opgenomen en tevens zal voorzien worden in een voldoende vrije ruimte die door de schoolbesturen zelf kan worden ingevuld. In het nieuwe kader van het secundair onderwijs zullen in het studieverloop zowel het algemeen, technisch, beroeps- en kunstonderwijs op volwaardige wijze hun specifieke rol vervullen.

Het deeltijds onderwijs zal organiek worden waarbij de aansluiting met het voltijds onderwijs mogelijk blijft. Het Onderwijsdepartement zal de nodige initiatieven nemen en de gesprekken met de sociaal-economische gesprekspartners op gang brengen opdat het belangrijke luik van de deeltijdse leerplicht, met name de deeltijdse tewerkstelling, zou gerealiseerd worden.

Samen met de definitie van de vakken en de overeenkomstige bekwaamheidsbewijzen van het personeel zal op hetzelfde tijdstip de omkadering door middel van een **leerlingencoefficiënt** zoals bedoeld in de herstellwet van 31 juli geleidelijk en rekening houdend met de schoolgrootte worden ingevoerd.

4. Zowel het secundair als hoger kunstonderwijs zullen de nodige nieuwe ontwikkelingskansen krijgen. Een volwaardig onderwijs in de verschillende artistieke expressievormen zal in beide niveaus mogelijk worden gemaakt, uitgaande van de ervaringen uit het verleden, de lopende experimenten, de adviezen van de diverse gemandateerde organen, en in overleg met de artistieke sector.

Er zal een rationalisatie- en programmatieplan opgesteld worden voor het kunstonderwijs met beperkt leerplan.

De structuur van het hoger kunstonderwijs zal decretaal geregeld worden met bijzondere aandacht voor de opleiding van de betrokken leerkrachten.

5. Voor bijzondere sectoren zoals het **zeevisserijonderwijs**, het **zeevaartonderwijs**, de Rijn- en binnenvaartopleidingen zullen de nodige maatregelen worden genomen opdat het onderwijs zowel vanuit pedagogisch als technologisch opzicht zou beantwoorden aan de specifieke vereisten van deze sectoren.

6. Het toekomstig onderwijsbeleid zal de finaliteit van het **universitair onderwijs**, het hoger **onderwijs** \;III llet Eld-cb t\pc c.11 dit \;III lwt korte type nauw-

keurig bepalen en samenwerkingsvormen tot stand brengen. **Bruggen** tussen de verschillende onderwijstypes zullen worden georganiseerd.

7. In het kader van een rationalisatie en programmatie van het universitair onderwijs zal de autonomie van de instellingen grondig worden versterkt en de mogelijkheden voor interuniversitaire samenwerking uitgebreid. De wetgeving op de academische graden zal worden herzien.

Inzake financiering, zal vooreerst het begrip „financierbare student**” worden gepreciseerd, rekening gehouden met de noodzakelijke onderwijsbegeleiding in enerzijds de basisopleidingen en anderzijds de voortgezette opleiding.

Er zal een onderscheid worden gemaakt tussen onderzoeks- en onderwijskredieten, waarbij enkel deze laatste strikt de fluctuaties van het aantal studenten zullen volgen. De onderzoekskredieten zullen daarentegen afzonderlijk in het kader van het wetenschapsbeleid worden bepaald.

Deze nieuwe financieringswijze zal afhankelijk gemaakt worden van het opnemen van nieuwe taken zoals het open hoger onderwijs en een volwaardige aggregatieopleiding, van een vereenvoudiging van opties en studierichtingen en een rationelere taakverdeling tussen de verschillende universitaire instellingen.

Ten aanzien van volgende problemen :

- de rationalisatie en programmatie van het universitair onderwijsaanbod ;
- een rationelere geografische spreiding van het universitair onderwijsaanbod ;
- de leefbaarheid van sommige instellingen inzonderheid de integratieproblematiek van het E.H.L. in het L.U.C. zal op korte termijn advies worden gevraagd aan de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid en de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Daarna en vooraleer een beslissing te nemen zal de Vlaamse Regering de Vlaamse Raad verzoeken zich zo spoedig mogelijk hierover uit te spreken. Hoe dan ook zal de Vlaamse raad zich tegelijkertijd en eveneens op korte termijn dienen uit te spreken over de leefbaarheid van sommige instellingen inzonderheid de integratieproblematiek van de E.H.L. in het L.U.C.

8. Het onderwijs sociale promotie, tweedekansonderwijs, basiseducatie, open hoger onderwijs, zullen een belangrijke drempelverlagende rol spelen.

De doelstellingen van het onderwijs voor sociale promotie zullen in samenhang met andere stelsels van volwassenenvorming worden gepreciseerd. De reglementering zal worden versoepeld zodat vlotter kan worden ingespeeld op nieuwe opleidingsbehoeften.

Het schriftelijk onderwijs zal in samenwerking met andere onderwijs- en opleidingsinstanties omgevormd worden tot een modern systeem van afstandsonderwijs op secundair niveau.

Een regeling voor het open hoger onderwijs als multimediaal afstandsonderwijs zal worden uitgewerkt

Rekening houdend met de praktijkervaring zal een regeling worden uitgewerkt voor de basiseducatie. Uitgaande van de lokale verantwoordelijkheid en het bestaande aanbod zal een geïntegreerde organisatiewijze worden uitgewerkt.

9. De bijdrage van het onderwijs tot de Europese integratie zal zich situeren **in** de aanpassing van programma's, in het bevorderen van de toegankelijkheid en de equivalentie van de onderscheiden studierichtingen en het verder stimuleren van de concrete samenwerking tussen onderwijs- en onderzoeksinstituten, onder meer via het Erasmus- en het Comett-programma.

Het bevorderen van de talenkennis en het contact met andere Europese culturen zal bijzondere aandacht krijgen.

10. De Vlaamse Regering, zal, ondermeer via de bestaande financiering, blijvende aandacht opbrengen voor de specifieke toestand van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

CULTUUR, SPORT EN TOERISME

I. Algemeen

De Vlaamse eigenheid steunt in belangrijke mate op haar eigen culturele waarden. Deze culturele eigenheid komt tot uiting zowel in het gedurende eeuwen opgebouwde kunstpatrimonium, als in een leef- en samenlevingscultuur die maximaal ruimte geeft aan kunstschepping, -beoefening en -beleving, aan persoonsontplooiing en maatschappelijke participatie.

De Vlaamse Regering zal de kansen op zinvolle vrijetijdsbesteding voor alle Vlamingen optimaal verzekeren. De diverse en vaak cumulatieve drempels zullen hierbij worden weggewerkt. De steeds toenemende vrije tijd moet mogelijkheden bieden om de cultuurparticipatie, de actieve sportbeoefening en het maatschappelijk engagement te verhogen.

De bescherming van ons bestaand patrimonium en zijn bestendige verrijking door nieuwe scheppingen, evenals de bevordering van de deelname van alle burgers aan het cultureel gebeuren vormen een essentiële opgave voor de overheid.

Ook op het internationale vlak moet onze identiteit als volksgemeenschap erkend en bevestigd worden door ons cultureel imago.

Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de cultivering van onze taal. Zowel in het onderwijs. de administratie als in het sociale leven moet de kwaliteit van het taalgebruik worden verbeterd.

Door de intense samenwerking met Nederland in de Nederlandse Taalunie moeten de beoefening **en** de uitstraling van **onze** taal en cultuur worden bevorderd.

De integratie **van** de cultuur in het globale maatschappelijke leven vereist, zoals in de andere sectoren, een planmatige maar tegelijk soepele en gedecentraliseerde aanpak.

II. Uitgangspunten

Het Vlaamse cultuurbeleid zal geïnspireerd zijn vanuit volgende fundamenten en uitgangspunten :

1. Het respect voor de levensbeschouwelijke verscheidenheid en de pluriformiteit van het cultureel werk.
2. De overheid draagt een actieve verantwoordelijkheid voor een steeds bredere cultuurspreiding en ontwikkeling. De overheid erkent de verantwoordelijkheid van en ondersteunt de particuliere culturele instellingen, organisaties en verenigingen, waarin de burgers participeren.
3. Onderzocht zal worden welke problemen zich stellen in het vrijwilligerswerk en op welke wijze deze kunnen worden opgelost, zodat de rol van de vrijwilligers in het culturele leven ook in de toekomst kan worden gevrijwaard.
4. Het strikt toepassen van de objectieve criteria voor erkenning en subsidiëring.
5. De evaluatie van de decreten en hun mogelijke aanpassing, in overleg met de betrokkenen, aan de gewijzigde behoeften en werkvormen, met onder meer bijzondere zorg voor de toename en de kwaliteit van de tewerkstelling.
6. De verdere uitbouw en bevordering van de inspraak in en de participatie aan het cultuurbeleid, door decentralisatie en deskundige ondersteuning van het lokale cultuurleven.
7. Het consequent inhoud geven aan de principes van decentralisatie, rekening houdende met de belangrijke inspanningen van de regionale en lokale besturen bij de uitbouw van het cultuurbeleid ;
8. het spoedig afwerken van de geplande culturele centra in de gemeenten met een bijzonder taalstatuut.

III. Sectorieel

1. Een aantal cultuurdecreten zijn toe aan actualisering ; dit moet gebeuren binnen de beschikbare budgettaire mogelijkheden :
 - a) Het decreet op het ontwikkelingswerk en het vormingswerk voor bijzondere doelgroepen en problematieken, door onder andere het uitwerken van een aangepaste erkennings- en subsidiëeringsregeling, en het inbouwen van het vormingswerk voor bijzondere doelgroepen in de bestaande decreten op het verenigingsleven en de vormingsinstellingen. Tevens zal een afzonderlijke regeling voor de dienstverlenende organisaties voorzien worden.
 - b) Het decreet inzake de gemeentelijke culturele raden, in de zin van decentralisatie van erkenning en vereenvoudiging van structuren, met **inachtneming van de cultuurpactwetgeving**.
 - c) Het decreet op de **amateuristische kunstbeoefening**.
 - d) Het bibliotheekdecreet, waarbij :

- een evenwichtige spreiding in de tijd van de financiële middelen wordt voorzien ;
- een aanpassing van de normen en voorzieningen voor reizende bibliotheken wordt doorgevoerd ;
- uitvoering wordt gegeven aan het overgangsdecreet van 21 december 1988 ;
- concrete afspraken worden gemaakt in verband met de taak en de subsidiëring van organisaties voor lectuurbegelëiding ;
- aan elke gemeente een verplichting wordt opgelegd om in te staan voor een openbare lectuurvoorziening voor haar inwoners ;
- de in het decreet voorziene, bestaande kosteloosheid van de uitlening behouden blijft ;
- werk zal gemaakt worden van de oprichting van het Nederlandstalig Centrum voor Openbare Bibliotheken, mede met het oog op een intensere samenwerking met Nederland.

e) Het theaterdecreet, teneinde een grotere rechtszekerheid voor de gezelschappen te waarborgen, onder meer door meerjarige overeenkomsten. Parallel daaraan zal het decreet onderzocht worden in functie van de leefbaarheidsvereisten van de gezelschappen.

2. Voorts zal de Vlaamse Regering, binnen de beschikbare budgettaire mogelijkheden, initiatieven nemen op het vlak van :

- a) Impulsen aan de lokale besturen om een globaal en aangepast plaatselijk jeugdbeleid te voeren.
- b) Het statuut en de ondersteuning van de schepende en uitvoerende kunstenaars.
- c) De erkenning en de subsidiëring van musea, waarbij vooral aandacht zal worden besteed aan hun educatieve taken, eigen verantwoordelijkheid en projectmatige aanpak.
- d) De bevordering van de plastische kunsten door een functioneel aankoopbeleid en de integratie van kunstwerken in openbare gebouwen.
- e) Het opzetten van een beleid met betrekking tot de **filmsector** in al zijn aspecten, onder meer door een aangepaste ondersteuning van de produkties.

IV. sport

De verkorting van de arbeidsduur heeft een steeds groeiende ruimte geschapen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding, afgestemd op de uitbouw van een evenwichtige culturele en maatschappelijke **levensverfijning**.

Het sportbeleid vormt hierin een essentieel onderdeel en behoort aldus tot het socio-cultureel patroon van **de** Vlaamse Gemeenschap.

Het beleid van de Vlaamse Regering zal in de eerste plaats gericht zijn op het Europees „Sportvoor-Allen”-Handvest, decretaal bekrachtigd op 24.4.1981, en waarbij **aan eenieder gelijk kansen** worden geboden, om zowel vrijetijds- als topsport te beoefenen.

De volgende beleidsmaatregelen zullen hierbij centraal staan :

1. Zo spoedig mogelijk zal via overleg met de nationale Regering en de Franse **Gemeenschapsexecutieve** inzake de overheveling van de middelen van het Nationaal Sportfonds naar de Gemeenschappen, een Vlaams Sportfonds worden opgericht. Mede hierdoor zal de werking van de **sportcentra**, het beleid ten aanzien van de schoolsport en van de sportbeoefening worden gevrijwaard.
2. De toegankelijkheid van de sportcentra zal worden verzekerd voor iedereen, ondermeer door een multi-functionele uitbouw ;
3. De accommodatie, de opvang, en de beheersformule van de sportcentra zal in samenwerking met de lokale besturen en erkende sportfederaties verder worden geoptimaliseerd en waar nodig worden herzien ;
4. Ten aanzien van de schoolsportbonden en de sportbeoefening van de jongeren, zal een gecoördineerd en intensief beleid worden doorgevoerd, in functie van een meer kwalitatieve gezondheidszorg, sociale opvang van de personen en doorstroming naar actieve sportoefening. Eenzelfde aangepaste beleidsstrategie zal worden uitgebouwd voor de andere bevolkingsgroepen.
5. Ten aanzien van de topsport, betaalde en amateuristische sportbeoefening zal het beleid gericht zijn naar een preventieve en curatieve strijd tegen het dopinggebruik, de strijd tegen het geweld in de sport en de strijd tegen alles wat de menselijke vrijheid en ontplooiing beperkt in zijn actieve of passieve deelname aan het sportgebeuren.
6. Het decreet op de landelijke sportfederaties zal volledig uitgevoerd worden binnen de beschikbare budgettaire mogelijkheden.

V. Toeristisch beleid

Toerisme dient mogelijkheden te bieden voor zinnvolle vrijetijdsbesteding en ontspanning van zoveel mogelijk burgers.

Toerisme is ook een groeisector bij uitstek : hij biedt grote mogelijkheden inzake tewerkstelling en kan bijdragen tot een grotere bekendheid van Vlaanderen in de wereld.

Het toeristisch beleid dient te kaderen in een evenwichtige culturele, sociale, economische en ecologische ontwikkeling van Vlaanderen.

De krachtlijn van het Vlaams toeristisch beleid zijn :

- doorgedreven, kwaliteitsverbetering van de toeristische infrastructuur en dienstverlening ;
- gecoördineerde taakverdeling tussen de gemeenten, de provincies, de Vlaamse Gemeenschap en de nationale overheid ;
- verdere kwalitatieve uitbouw van het jeugd- en **sociaal toerisme** ;

- volgehouden promotie in binnen- en buitenland ;

- samenwerking met de bedrijfssectoren in de toeristische sector ;

- betere organisatie van het kampeerwezen.

MEDIABELEID

I. Uitgangspunten

De Vlaamse Regering zal een actief mediabeleid voeren, dat rekening houdt met de culturele, educatieve en economische componenten van een evenwichtig en kwaliteitsvol medialandschap.

Inzake het omroepbeleid zal gestreefd worden naar objectiviteit, kwaliteit en constructieve concurrentie.

De openbare omroep moet over voldoende middelen beschikken om zijn opdracht als „public service” volwaardig te kunnen waarmaken. Rekexing houdend met de taakomschrijving van de openbare omroep en binnen het noodzakelijk beperkte budgettaire kader, zal de B.R.T.-dotatie in de periode 1989-1991 worden verhoogd.

De Vlaamse Regering zal met ingang van 1990 een nieuw financieringssysteem voor de openbare omroep toepassen, dat gebaseerd is op een vast percentage van het kijk- en luistergeld, teneinde de B.R.T. meer continuïteit en rechtszekerheid te waarborgen in functie van een planmatig en efficiënt beheer.

De Vlaamse Regering waarborgt het bestaansrecht van V.T.M., alsmede de toegang tot de Vlaamse kabelistributienetten en de exclusiviteit inzake het uitzenden van handelspubliciteit en niet-commerciële reclame voor de landelijke niet-openbare televisiezender.

Onder de navolgende omschreven voorwaarden zal de B.R.T. een beroep kunnen doen op sponsoring, co-productie en co-financiering van programma's, en zogenaamde hand- en spandiensten.

Samenwerking tussen de openbare en niet-openbare omroepen zal worden aangemoedigd.

Met betrekking tot regionale en lokale T.V. dient het nog te nemen uitvoeringsbesluit inzake het uitzenden van handelspubliciteit beperkingen in te schrijven teneinde ketenvorming, waardoor parallelle landelijke reclame mogelijk wordt, tegen te gaan. Daarbij zal erover gewaakt worden dat de reclamewerving de streekgebonden identiteit van die omroepen niet in het gedrang brengt. Er zal een onderzoek ingesteld worden naar de leefbaarheid en de pluriformiteit van deze lokale en regionale televisie-initiatieven.

De Vlaamse Regering zal een regeling treffen inzake het uitzenden van handelspubliciteit via de radio's.

De Vlaamse Regering opteert voor kleinschalige initiatieven inzake niet-openbare radio's, waarbij

er geen ruimte is voor regionale radio's, maar wel voor agglomeratieradio's, zoals bepaald in het decreet van 6 mei 1982. Ketenvorming zal ook hier tegengegaan worden.

De Vlaamse Media-industrie moet verder worden aangemoedigd, zowel door de openbare als de niet-openbare omroepen.

De Vlaamse Regering erkent de beheersautonomie van de openbare omroep. De B.R.T. dient zelf te bepalen op welke wijze de opdracht tot informatie, vorming en ontspanning zal worden ingevuld. Van zijn kant zal de Vlaamse Raad controleren of de omroep zijn opdracht op optimale wijze uitvoert.

Verder dienen uit het doorlichtingsrapport conclusies te worden getrokken onder meer inzake **management**, financiële planning, personeelsbeleid en investeringen. Inzake programmatie behoort het behoud van de Instructieve Omroep en de **Derden**-uitzendingen tot de opdracht als „public service” van de openbare omroep.

De Vlaamse Regering zal de nodige maatregelen treffen teneinde de B.R.T. te laten beschikken over een grotere autonomie inzake het **personeels**-statuut.

II. De middelen van de B.R.T.

Het verhogen van de middelen voor de B.R.T. wordt mede gekoppeld aan de versnelde implementatie van de B.R.T.-doorlichting en aan het evalueren van de realisatie van nieuwe taken door de openbare omroep of het uitbreiden van bestaande initiatieven.

Onder meer zal bijzonder aandacht besteed worden aan :

- de Instructieve Omroep,
- teletekst (uitbreiding van het informatiepakket en ondertiteling voor gehoorgestoorden),
- de uitbouw van het tweede net,
- de kwalitatieve uitbouw van de nieuwsdienst,
- de wereldomroep,
- de uitbreiding van de drama-productie van eigen bodem.

De totale B.R.T.-dotatie voor 1989 is gelijk aan de totale B.R.T.-dotatie van 1988, verhoogd met een forfaitair bedrag van 600 mio F.

Vanaf de begroting 1990 zal de dotatie aan de B.R.T. omgezet worden in **een** vast percentage van het (Vlaams) kijk- en **luistergeld**. Dit vast percentage impliceert een nieuwe- verhoging van de middelen ten aanzien van de B.R.T.-dotatie 1989.

III. Sponsoring, co-producties en co-financiering, hand- en spandiensten

1. Sponsoring

De B.R.T. beschikt over de mogelijkheid van

sponsoring, begrepen als financiële of andere materiële ondersteuning van een programma door een derde die geen inhoudelijke of economische band heeft met het ondersteunde programma. De vermelding dat het programma is gesponsord wordt aangebracht in de begintitels en/of in de eindtitels, evenals in de aankondigingsspot. De vermelding mag alleen de benaming en het logogram van de sponsors bevatten, zonder verwijzing naar een produkt of dienst.

— De B.R.T. mag alleen gebruik maken van sponsoring door openbare instellingen, verenigingen en vennootschappen die een meerderheid van overheidsvertegenwoordigers in hun raad van bestuur hebben en krijgt hiervoor de exclusiviteit ten overstaan van de landelijke niet-openbare omroep.

— Wanneer de B.R.T. voor haar programma's rechten betaalt aan derden-organisatoren (uitzending van door derden georganiseerde manifestaties), mag de B.R.T. de naam en het logogram van deze derden-organisatoren (onafgezien van hun privaot- of publiekrechtelijk statuut) in de begin- en/of eindgeneriek vermelden, zonder verwijzing naar een produkt of dienst.

2. Co-producties en co-financiering

De B.R.T. behoudt de mogelijkheid een beroep te doen op co-productie en op co-financiering. De B.R.T. dient zich hierbij te houden aan de regels inzake schermvermelding, zoals uiteengezet sub 1.

3. Hand- en spandiensten

De B.R.T. kan bij de realisatie van haar programma's ten allen tijde een beroep doen op zogenaamde hand- en spandiensten. Ter compensatie van deze diensten is het de B.R.T. toegestaan de naam van deze dienstverleners te vermelden in de begintitels en/of eindtitels.

WELZIJNS- EN GEZONDHEIDSBELEID

I. Uitgangspunten

1. De gezondheids- en welzijnszorg vormt een wezenlijke component van de samenleving, en dit zowel vanuit algemeen-maatschappelijk, sociaal en economisch oogpunt. De uitbouw van de gezondheids- en welzijnszorg veronderstelt naast persoonlijke verantwoordelijkheid van elkeen ook en vooral georganiseerde solidariteit, **vooral** ten behoeve van de zwakkeren in de samenleving.

2. De Vlaamse Regering zal grote aandacht besteden aan de verbetering van de levensomstandigheden, aan de maatschappelijke emancipatie van mensen die het fysiek, mentaal, sociaal en/of economisch moeilijk hebben en aan de toegankelijkheid van voorzieningen, ongeacht maatschappelijke positie, levensovertuiging of etnische afkomst. Bij het nemen van maatregelen en in het voeren van haar beleid zal de Vlaamse Regering de ideologische, filosofische en godsdienstige overtuigingen van personen en verenigingen eerbiedigen

3. Het welzijns- en gezondheidsbeleid zal stoelen enerzijds op een voorkomingsbeleid en anderzijds op een geprogrammeerde uitbouw van een **gediversifieerd** en kwalitatief hoogstaand net van voorzieningen en diensten.

4. Inzake de bijstand aan personen en de volksgezondheid dient in de eerste plaats vertrokken te worden van de ondersteuning van het **gezins-** en/of thuismilieu. De grootste aandacht dient hierbij uit te gaan naar de verdere organisatie en bevordering van de thuiszorg.

5. De hulpverlening zal zoveel mogelijk **gradueel** worden uitgebouwd, vertrekkend van de ondersteuning van de persoon in zijn vertrouwde omgeving en gaande over meerdere tussenvormen tot het uitbouwen van gezinsvervangende voorzieningen. In deze context moeten veelvoudige samenwerkingsverbanden worden uitgebouwd.

6. De welzijns- en gezondheidszorg moet zo nauw mogelijk aansluiten bij de mens in zijn totaliteit, waarbij niet alleen de fysische maar ook de psychische en sociale aspecten betrokken worden.

7. Gelet op de geëigende opdracht van de overheid inzonderheid van de **OCMW's** en op de specifieke dynamiek van het particulier initiatief zullen aan de initiatiefnemers van voorzieningen maximale ontwikkelingskansen gewaarborgd worden middels een adequate financiering en een passend algemeen reglementair kader.

8. Dwingende kostenbeheersing mag niet losgekoppeld worden van effectieve kwaliteitsbewaking. In dat verband zal zorg gedragen worden voor vereenvoudigde reglementeringen en een aangepaste erkennings- en subsidiëringsprocedure. De subsidiëring dient te steunen op uniforme en doorzichtige regels, waarbij de invoering van een **envelop**-systeem zal onderzocht worden.

9. Overleg, samenwerking en coördinatie dienen op de verschillende niveaus gestimuleerd, teneinde overlappingsen en dubbel gebruik te voorkomen.

10. De Vlaamse Regering zal in functie van een kwaliteitsvolle personeelsomkadering van loon- en arbeidsvoorwaarden in de welzijnssectoren herwaarderen. Zo zullen de in de subsidiëringsregels gehanteerde referentiewedden en -vergoedingen worden afgestemd op het globaal geldelijk statuut van overeenstemmende en vergelijkbare graden en functies in de overheidssector.

In het kader van een programmatie zullen vanaf **1989** in de begroting hiertoe de nodige bijkomende middelen worden ingeschreven.

11. De Vlaamse Regering erkent het primair belang van een gezonde demografische ontwikkeling. De evolutie inzake nataliteit en vergrijzing heeft **belangrijke** implicaties voor het ganse beleid, inzonderheid op het sociaal vlak.

II. Welzijnsbeleid

1. Gezinsbeleid

De Vlaamse Regering wenst een beleid te ontwik-

kelen dat aan het gezin volle ontplooiingskansen biedt. Dit beleid gaat uit van het respect van de rechten op ontplooiing van de individuele menselijke persoon, ongeacht de **gezins-** of samenlevingsvorm. Man en vrouw moeten beiden dezelfde maatschappelijke kansen krijgen, ook bij de opvoeding van de kinderen.

De Vlaamse Regering zal onderzoeken in welke mate bijkomende initiatieven kunnen genomen worden ter ondersteuning van gezinnen die hulpbehoevende familieleden of kinderen thuis opvangen en verzorgen.

Een ander aspect van het ondersteunend beleid ten opzichte van het gezin zal liggen in de harmonisatiemaatregelen tussen arbeid en gezinsleven. Waar ouders buitenshuis werken, zal de opvangcapaciteit van een gedifferentieerd net van kinderopvang worden vergroot, met de nadruk op kwaliteit en flexibiliteit.

De Vlaamse Regering zal initiatieven ondetsteunen die de relatiebekwaamheid verhogen en die een degelijke voorlichting inzake sexualiteit en anti-conceptie op het oog hebben. De beleidsondersteunende en adviserende rol van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies zal ten volle worden gevaloriseerd.

2. Bijzondere jeugdbijstand

De uitbouw van het beleid in de Vlaamse Gemeenschap zal zich inspireren op de basisopties die vervat liggen in het decreet inzake bijzondere jeugdbijstand.

Het beleid zal steeds voorrang geven aan de minst ingrijpende maatregel ten aanzien van de betrokken jongeren.

Ingevolge de nieuwe bevoegdheden zal het decreet inzake de bijzondere jeugdbijstand worden aangepast en aangevuld.

De stimulering van de gezinsondersteunende en gezinsvervangende initiatieven in hun preventieve en hulpverlenende dimensie moet centraal staan. Blijvend dient er aandacht te zijn voor kwaliteitsbewaking op alle niveaus en deze zal op een passende wijze een vertaling krijgen in de reglementering.

De gevolgen van een mogelijke verlaging van de leeftijd van de burgerlijke meerderjarigheid dienen opgevangen te worden door, onder welbepaalde voorwaarden, de voorzieningen verder ter beschikking te stellen van betrokkenen jongvolwassencn. die dit wensen.

3. Gehandicaptenbeleid

In functie van een goede coördinatie van het gehandicaptenbeleid, zowel van kinderen, jongeren als volwassenen zal met het oog op een maximale maatschappelijke integratie qua opvoeding, revalidatie, leef- en werkomstandigheden onverwijld werk worden gemaakt van de oprichting van een Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap. De gehandicapten zullen **betrokken worden bij het beheer van het Vlaams**

Fonds. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan eenvoudige administratieve procedures en aan een gemakkelijke bereikbaarheid.

De Vlaamse Regering zal erover waken dat, inzake de sociale reclassering van minder-validen, de beschuttende werkplaatsen hun initiële opdracht waar maken, onder meer **voorzien** in de tewerkstelling van zwaar gehandicapten die omwille van hun handicap niet kunnen tewerkgesteld worden in het gewone arbeidscircuit.

Een operationele samenwerking zal worden ingebouwd tussen de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en het Vlaams Fonds.

De bestaande centra voor beroepsopleiding van het Vlaams Fonds zullen mede rekening houden met de evolutie van de arbeidsmarkt.

De bestaande tewerkstellingsbevorderende maatregelen (Collectieve Arbeidsovereenkomst nr. 26, bijzondere leerovereenkomst, inschakeling in de overheidsdiensten, ...) zullen gekenmerkt worden door een vlotte en doorzichtige administratieve afhandeling en een efficiënte begeleiding van de betrokkenen zelf.

Een nieuwe programmatie van de voorzieningen voor gehandicapten evenals van de omkadering ervan wordt opgemaakt. Deze moet toelaten een toekomstgericht beleid te voeren voor wat betreft de types, het aantal en despreiding van voorzieningen in Vlaanderen. Binnen de budgettaire mogelijkheden zal een prioritaire inspanning worden gedaan om de opvangvoorzieningen voor volwassen gehandicapten uit te breiden in functie van de groeiende behoeften.

De integratiegedachte en het normalisatieprincipe liggen duidelijk mee aan de basis van initiatieven inzake begeleid wonen en zelfstandig wonen. Een dynamisch gehandicaptenbeleid moet bijgevolg ruimte laten en middelen voorzien om dergelijke accentverschuivingen in de behoeften ten aanzien van de gehandicapte medemensen te realiseren. In het licht van een verdere differentiatie van de voorzieningen zullen naast de **thuisbegeleidingsdiensten**, ook de diensten voor begeleid wonen voor gehandicapten en het zelfstandig wonen voor gehandicapten worden gereguleerd.

Ter vereenvoudiging van het bestaande **subsidie**-systeem voor de instellingen wordt binnen de beschikbare budgettaire middelen een nieuw **subsidie**ringstelsel ontwikkeld.

Hierdoor zullen we beschikken over een beter beheersbaar subsidiesysteem, dat tevens een vlotte uitbetaling van de toelagen mogelijk maakt.

Een initiatief zal worden genomen tot bundeling van alle krachten met het **oog** op een passende stimulering van informatie over, ontwikkeling en toepassing van nieuwe technologie, gericht op een verbetering van de opvoedings-, leef- en werksituatie van de gehandicapten. **Hiertoe zal de participatie in Europese projecten worden gestimuleerd.**

4. Derde leeftijd

In alle beleidssectoren zal worden ingespeeld op

de eigen kenmerken van de groeiende groep van zestig-plussers.

Het bejaardenbeleid moet integraal zijn en zijn vertaling vinden binnen een geheel van maatschappelijke en sociale voorzieningen (gezondheidszorg, maatschappelijk werk, bestaanszekerheid, sociale en culturele ontwikkelingsmogelijkheden, ...). Dit vergt coördinatie tussen alle bestaande intra- en extra-murale voorzieningen.

Op de eerste plaats zal gestreefd worden naar maximale kansen voor thuiszorg. De thuiszorg moet worden ontwikkeld omwille van haar intrinsieke waarde en omwille van de kansen op een meer menselijke verzorging.

Met het oog op een betere kans op maximale zelfzorg en op ondersteuning van de thuiszorg zal het netwerk van tussenvoorzieningen (bejaardenwoningen, dienstencentra, service-flats, enz.) worden geëvalueerd en zonodig bijgestuurd. Binnen dit kader moeten nieuwe oplossingen worden uitgewerkt voor dagopvang, kortverblijf en crisisopvang.

Bijzondere aandacht zal ook gaan naar de kwaliteit en de betaalbaarheid van intramurale opvang voor hoog- en zorgbehoevende bejaarden.

5. Armoede

Een maatschappij waarbinnen echte armoede voorkomt, is onaanvaardbaar.

De armoedebestrijding zal uitgaan van de complexe oorzaken die er aan de basis van liggen. Zij zal in de eerste plaats gericht zijn op het voorkomen van de armoede door de oorzaken van de achterstelling of het onvoldoende kunnen participeren aan het maatschappelijk gebeuren te bestrijden en te verhelpen. Positieve voorwaarden zullen gecreëerd worden voor een verhoogde **zelfredzaamheid** van de betrokken groepen. Een beleid ter bestrijding van de armoede zal erin bestaan de armen een volwaardige participatie in de samenleving te waarborgen door hun individuele situatie te verbeteren en evenzeer door de samenleving globaal toegankelijker te maken voor de armste bevolkingslagen.

De armoedebestrijding zal een **continuë** bekommernis van de Vlaamse Regering zijn en op een gecoördineerde wijze op meerdere vlakken tegelijk inwerken. Deze coördinatie zal toevertrouwd worden aan een op te richten interdepartementale commissie met permanent' karakter.

De Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn hebben hierbij, omwille van hun opdracht, een belangrijke signaal- en opvangfunctie.

6. Migranten

Om het culturele en sociale isolement van migranten te vermijden is een beleid noodzakelijk waarbij de integratie centraal staat. Hiertoe zal de Vlaamse Regering een beleid voeren dat gericht is op de emancipatie en volwaardige deelname van migranten aan de Vlaamse samenleving en de wederzijdse aanvaarding van alle bevolkingsgroepen.

Het Vlaams migrantenbeleid zal kaderen in een globaal en gecoördineerd beleid tegen achterstand en achterstelling van alle kansarmen. Het zal gericht worden naar de probleem-cumulatiegebieden waar deze kansarmen veelal wonen.

Discriminatie van migranten dient voorkomen en bestreden te worden.

De Vlaamse Regering zal hiertoe de zich opdringende bijzondere maatregelen treffen in de sector van het onderwijs, het taalonderricht, de jongerenwerking, de volwassenenvorming, de sociale huisvesting, de stadskernvernieuwing, de tewerkstelling, de toegang tot de arbeidsmarkt, de beroepsopleiding en de maatschappelijke participatie.

Vanuit haar eigen visie zal de Vlaamse Regering een coördinatie bewerkstelligen van het migrantenbeleid op de diverse niveaus. Ter zake dient regelmatig contact en overleg voorzien met onder meer de nationale overheid, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Franstalige Gemeenschap, de lokale besturen — inzonderheid de grote steden — en de internationale en supra-nationale instellingen.

Teneinde het migrantenbeleid van voldoende coherentie, continuïteit en deskundigheid te voorzien, dient werk gemaakt van een administratieve onderbouw.

De Vlaamse Regering zal impulsen geven aan de gemeenten met een hoge concentratie van migranten om gemeentelijke beleidsplannen uit te werken met het oog op de lokale betrokkenheid van de migranten en de integratie van etnische groepen.

Een aangepaste sensibiiiseringsstrategie zal uitgewerkt worden, teneinde een harmonieus samenleven tussen de diverse etnische groepen te bevorderen. Dit streven is een proces in beide richtingen, waarbij zowel van de autochtone bevolking als van de migranten zelf een inspanning wordt gevraagd.

7. Andere aandachtsgroepen

De samenlevingsopbouw zal in overleg met de sector worden genormeerd en bij voorrang gericht worden naar de werking met en voor kansarme bevolkingsgroepen.

De residentiële welzijnsvoorzieningen voor thuislozen, vluchtelingen, ex-psychiatrische patiënten en forensisch cliënteel zullen zich vooral richten op positieve reïntegratie. Met de huisvestingssector zullen specifieke oplossingen worden uitgewerkt voor de daklozen; met de tewerkstellingssector zal gezocht worden naar oplossingen voor integratie van deze categorieën in de circuits van bijscholing en tewerkstellingsmaatregelen.

Gelet op het eigen karakter van de voorzieningen zal de Vlaamse Regering een gecoördineerde reglementering uitwerken waarbij een verantwoord netwerk van deze voorzieningen wordt mogelijk gemaakt. Op de eerste plaats zal men hierbij de coördinatie en integratie van deze voorzieningen beogen. Een gespecialiseerde aanpak van bijzondere probleemcategorieën zal worden nagestreefd door specialisatie binnen de algemene voorzieningen die hiertoe de nodige stimulansen zullen krijgen

III. Gezondheidsbeleid

Bij het uitstippelen van haar gezondheidsbeleid zal de Vlaamse Regering absolute voorrang geven aan een effectief preventiebeleid. Bestaande ziekte- en sterftepatronen evenals risico-gedragingen zullen het specifiek preventiebeleid inspireren en leiden.

1. Intramuraal zorgenverlening

In de sector van de algemene ziekenhuizen zal het beleid inzake de kwaliteitsverbetering verdergezet worden.

Een grondige evaluatie van de verschillende ziekenhuisdiensten en hun activiteitsniveau zal in de loop van 1989 doorgevoerd worden teneinde een beter inzicht te verwerven inzake het resultaat van de talrijke herschikkingen in de ziekenhuizen.

De opgezette samenwerkingsverbanden tussen verschillende instellingen zullen aan een onderzoek onderworpen worden, met het oog op een betere rationalisering en complementariseren ervan.

Het geriatisch gezondheidsbeleid zal opnieuw bekeken worden in het licht van zowel de doorgevoerde wijzigingen in de beddenbestanden van de geriatische diensten (G) en van de diensten voor behandeling van zieken die lijden aan langdurige aandoeningen (V), als van het ontstaan en de aangroei van de rust- en verzorgingstehuizen (RVT). Deze doorlichting zal duidelijk moeten maken of er desgevaillend bijstellingen in dit beleidsdomein dienen te gebeuren. Een verhoging van het aantal RVT-bedden blijft alleszins aangewezen en zal op de eerste plaats een betere regionale spreiding ten goede komen.

De ombuiging van de programmatie van zware medische apparatuur naar een stelsel van zware medische diensten zal verder gerealiseerd worden teneinde de evolutie van de medische spijstechnologie uit kwalitatief oogpunt te kunnen blijven volgen.

De psychiatrische instellingen zullen prioritair de aandacht verdienen. Het investeringsbeleid zal daartoe bij voorrang ruimte creëren om de verouderde infrastructuur der psychiatrische ziekenhuizen aan te passen aan de hedendaagse concepten van de psychiatrische intramuraal zorgenverstreking.

Om naar behoren hun opdracht als ziekenhuis te kunnen vervullen, dienen de openbare psychiatrische centra van Geel en Rekkem over een voldoende mate van beheersautonomie te beschikken.

Een evaluatie van de behoeften inzake het beddenbestand van de psychiatrische instellingen zal doorgevoerd worden met als doelstelling te komen tot een rationalisering en optimalisering, gekoppeld aan een verdere bevordering van een actieve medische, paramedische en verpleegkundige kwalitatieve behandeling van psychiatrische patienten.

Zoals de daghospitallisatie in de algemene ziekenhuizen zullen in de psychiatrie de partiële hospitalisatie en het beschut wonen bevestigd worden.

Samenwerkingsakkoorden tussen psychiatrische

ziekenhuizen onderling en met de diensten voor geestelijke gezondheidszorg zullen aangemoedigd worden.

2. Sportgeneeskunde en -doping

De sportbeoefening zal bekend gemaakt worden als een uitstekende vorm van algemene preventie.

De verantwoorde sportgeneeskundige begeleiding zal in dit verband bijzonder ondersteund worden, vooral naar risico-sporten en risico-groepen toe.

Met het oog op een gezonde sportbeoefening zal het beleid inzake preventie, voorlichting en controle met betrekking tot het dopinggebruik in de sport verder worden gezet. De doeltreffendheid van de opgezette campagnes zal blijvend de aandacht verdienen.

Een meer efficiënte wijze van aanpak inzake de medische sportkeuringen zal verder geconcretiseerd worden.

3. Perinatale zorg

Samen met Kind en Gezin en de betrokken zorgverstrekkers zal op basis van wetenschappelijk onderbouwde registratie gestreefd worden naar een kwaliteitsverbetering inzake perinatale zorg met bijzondere aandacht voor de risicogroepen.

4. Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding en maatschappelijke gezondheidszorg

De initiatieven inzake gezondheidszorg vergen een wetenschappelijke onderbouwing en een goede coördinatie. Het beleid zal vertrekken vanuit een positieve visie, gebaseerd op de principes van individuele en maatschappelijke verantwoordelijkheid en van een integrale gezondheidsbenadering. De inspanningen inzake gezondheidsopvoeding zullen in alle lagen van de bevolking worden opgevoerd.

De thuisverzorging zal kwalitatief beter worden uitgebouwd door een verdere aanmoediging van de samenwerking tussen de betrokken beroepsgroepen. Ook de tweedelijnsvoorzieningen zullen worden aangezet tot een meer ondersteunende houding en inbreng t.o.v. de kwaliteitsuitbouw in de eerste lijn. In dit kader zal de vrije keuze van de zorgbehoevende worden gewaarborgd.

In de extramurale geestelijke gezondheidszorg zal worden gestreefd naar een multidisciplinaire samenwerking. Samenwerkingsverbanden met de eerstelijnsvoorzieningen zullen worden aangemoedigd. Veel aandacht dient besteed aan **crisispreventie**.

In het medisch schooltoezicht en de **P.M.S.-centra** zal naast het medische aspect aandacht besteed worden aan preventie en zal een nauwere samenwerking op dit domein tussen het schoolmilieu, de huisartsen en de ouders worden gestimuleerd.

Het nieuwe financieringssysteem m.b.t. de erkende centra voor medisch schooltoezicht, zal uitgevoerd worden binnen de budgettaire mogelijkheden. Er zal onderzocht worden hoe een geïnte-

greerd beleid kan worden gevoerd op het vlak van de psyche-, medische- en sociale begeleiding.

Binnen het kader van de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding zal er speciale aandacht besteed worden aan :

— de coördinatie tussen de organisaties die zich bezig houden met algemene gezondheid, voorlichting en opvoeding en de diensten en organisaties die zich toeleggen op preventie gericht naar bijzondere doelgroepen ;-

- preventieve acties gericht naar de schoolgaande jeugd ;

— maatregelen inzake kankerpreventie om de rol van de huisarts hierbij te versterken. De gespecialiseerde centra zullen zich toeleggen op het ontwikkelen en uittesten van nieuwe opsporingstechnieken en preventiestrategieën ;

— acties ten aanzien van de AIDS-problematiek, gericht op de risicogroepen en op wetenschappelijk onderbouwde voorlichting en preventie. De nodige middelen en structuren om deze strategie te ondersteunen, zullen voorzien worden ;

— de preventie en behandeling van alcohol- en drugverslaafden.

BRUSSEL-HOOFDSTAD

Vlaanderen hecht een zeer grote betekenis aan Brussel, zijn hoofdstad. Daarom zal de Vlaamse Regering, binnen de grenzen van haar bevoegdheden, daar waar mogelijk ondersteuning verlenen aan de Brusselse Vlamingen en zorgen voor de versterking van de Vlaamse aanwezigheid te Brussel.

Zowel in het kader van de nieuwe Brusselse structuren als in het vooruitzicht van de Europese eenheidsmarkt is het belangrijk dat Vlaanderen de band met zijn hoofdstad behoudt en versterkt. Hierbij moeten de gevolgen voortvloeiend uit het specifieke karakter van Brussel-Hoofdstad als enig tweetalig gebied erkend worden. Kwaliteitsbehoud en -verbetering van de Nederlandstalige voorzieningen en reële openheid t.a.v. de anderstaligen zullen dan ook de krachtlijnen uitmaken van het beleid.

Daarom zal naast een politiek van positieve acties wanneer de eigen positie van de Vlaamse Gemeenschap dit vereist en naast een bijzondere zorg voor de toepasbaarheid van de reglementeringen op de Brusselse situatie, gestreefd worden naar een goede samenwerking met de Franse Gemeenschap, op basis van gelijkwaardig partnerschap. Het Ministercomité voor Brusselse Aangelegenheden zal hierbij een belangrijke coördinerende rol spelen, op grond van een uit te werken geïntegreerd actieplan. Hierin zal de nodige aandacht gegeven worden aan de plaats en de rol van de bicommunautaire sector in Brussel.

De Vlaamse Regering zal spoedig een ontwerp-decreet indienen bij de Vlaamse Raad m.b.t. de or-

ganisatie van de specifieke relaties met en het toezicht op de Vlaamse **Gemeenschapscommissie**. De Vlaamse Regering nodigt de Vlaamse Raad uit de werkgroep Brussel een bestendig karakter te geven teneinde te kunnen fungeren als geëigende plaats waar de decreetgeving inzake de relaties tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse **Gemeenschapscommissie** kunnen besproken worden.

De Gemeenschapsministers zullen, ieder wat hem betreft en binnen het raam van de Gemeenschapsmateries, de manier onderzoeken waarop reglementerende en uitvoerende bevoegdheden met de bijhorende middelen ten behoeve van de instellingen van de Vlaamse Gemeenschap in het Hoofdstedelijk Gewest, via raamdecreten kunnen worden overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Ook hier dient het Ministercomité voor Brusselse Aangelegenheden coördinerend op te treden.

De Vlaamse Regering zal verder voorstellen uitwerken aangaande de vertegenwoordiging van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest in de overleg-, beheers- of beslissingsorganen van een aantal nationale instellingen en organismen, met zetel in Brussel-Hoofdstad.

De Vlaamse Regering zal aan het Brussels Gewest voorstellen samenwerkingsakkoorden af te sluiten teneinde een aantal gewestgrensoverschrijdende problemen te regelen, inzonderheid op het vlak van infrastructuur, verkeer, waterzuivering en afvalverwerking.

ECONOMIE, K.M.O. EN ENERGIE

1. Uitgangspunten

Teneinde zinvolle, duurzame en volwaardige werkgelegenheid voor iedereen te creëren en teneinde in functie hiervan de toegevoegde waarde van de economische activiteit te vergroten, zal de Vlaamse Regering, oordeelkundig voortbouwend op het beleid van industriële vernieuwing en mede in het perspectief van Europa '92, een kader scheppen waarin het privé- en het publiek initiatief elk hun specifieke rol volwaardig en optimaal kunnen vervullen.

In dit kader zal de Vlaamse Regering hoogstaand wetenschappelijk onderzoek, vernieuwde economische ontwikkeling, efficiënte commercialisering van produkten en diensten, alsmede moderne dienstverlening bevorderen en zal zij een gedifferentieerd beleid voeren in functie van de dimensie van de ondernemingen.

Dit beleid zal selectief en planmatig gericht worden op alle **sectoren van de economie**, inclusief de dienstensector. Het accent zal liggen op het **versterken van gezonde en perspectiefvolle kernen van bestaande activiteiten en op het stimuleren van kennis-intensieve initiatieven**.

Deze doelstellingen zullen permanent gedragen

worden door de zorg voor sociale rechtvaardigheid en het ecologisch evenwicht.

Het dynamisch expansie- en reconversiebeleid — **dat de jongste jaren in Vlaanderen werd gevoerd** in de door de E.G. erkende ontwikkelingszones en dat zijn vruchten **begint af te werpen** — zal worden voortgezet en bijgestuurd in functie van de herziening van de Europese structuurfondsen. Tevens zullen selectieve maatregelen worden genomen ten aanzien van -die probleemgebieden die hiervoor op basis van relevante **regionale sociaal-economische indicatoren** en na advies van de **Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (S.E.R.V.)** in aanmerking komen.

Het sociaal-economisch beleid van de Vlaamse Regering zal blijvend worden gevoerd in overleg met de sociale gesprekspartners binnen het VESOC (Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité), conform het protocol waarbij de Vlaamse Regering zich ertoe verbindt een met deze sociale gesprekspartners bereikte consensus uit te voeren, en met volle respect voor de adviesbevoegdheid van raadgevende organen als de S.E.R.V. (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) en de V.R.W.B. (Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid). De S.E.R.V. zal gevraagd worden te onderzoeken of en hoe in Vlaanderen sectorieel overleg georganiseerd kan worden en in haar schoot een Vrouwencommissie op te richten.

II. Economie

In het kader van de economische expansiewetten van 17 juli 1959 en 30 december 1970 zal de Vlaamse Regering haar beleid van selectieve steunverlening aan bedrijfsinvesteringen voortzetten.

De expansiewetgeving zal evenwel eenvoudiger, doorzichtiger, selectiever en efficiënter gemaakt worden, op basis van objectieve criteria. Overlappingen en negatieve interferenties met andere vormen van investeringssteun zullen zoveel mogelijk weggewerkt worden. Aldus kan een tewerkstellingsbevorderend en ecologisch gericht beleid gevoerd worden, dat bovendien de internationale concurrentiekracht van de Vlaamse bedrijven verhoogt.

De Vlaamse Regering zal op een systematische wijze nagaan of de door de bedrijven **aangevane** verplichtingen in het kader van de verleende steun worden nagekomen.

Het openbaar industrieel **initiatief moet naast het privé-initiatief** een volwaardige plaats krijgen. De Vlaamse Regering beschouwt het openbaar industrieel initiatief als een belangrijk instrument met het oog op de vernieuwing van de industriële structuur in Vlaanderen. De GIMV is hiemoor het **LiLiL**-gewezen instrument.

Op **eigen initiatief en mede in samenwerking met de bedrijfswereid blijft de GIMV geroepen de markt van het risicodragend kapitaal te vernieuwen**. Aan de GIMV zal gevraagd worden **verder te zoeken naar iiii>uwc financieringstechnieken bin-**

nen de groep van de durvers (jonge starters, coöperatieven. K.M.O.).

Teneinde de werking en de groei van de GIMV in het kader van haar statutaire opdrachten te verzekeren, zal de Vlaamse Regering de nodige middelen tot kapitaalbreng verzekeren. De GIMV zal tevens, zonder wijziging van de bestaande **aandeelhoudersstructuur**, zelf bijkomende financiële middelen kunnen verwerven.

De Vlaamse Regering zal al haar opdrachten in verband met het economisch overheidsinitiatief verder toevertrouwen aan de GIMV. Zij zal geen nieuwe of parallelle instellingen met gelijkaardige doelstellingen aan de GIMV oprichten.

De Vlaamse Regering zal ernaar streven op middellange termijn de bestaande instellingen en de instellingen die geregionaliseerd werden, in de GIMV-structuur te integreren.

De GIMV dient zowel aan de financiële als aan de economische voogdij te worden onderworpen.

De Vlaamse Regering gaat ervan uit dat de versteviging van het Vlaams economisch draagvlak principieel vanuit horizontale beleidslijnen moet gebeuren. Op termijn zal, met respect voor de aangegeven verbintenissen, dit beleid worden toegepast op de vroegere nationale sectoren.

In dit kader zullen eventuele **herstructureringsprogramma's** van ondernemingen, behorende tot de portefeuille van het Fonds voor de Nationale Sectoren in Vlaanderen (F.N.S.V.), geschieden binnen en volgens de algemene geldende VESOC-richtlijnen.

De Vlaamse Regering zal op korte termijn de huidige toestand van deze ondernemingen en de reconversiemogelijkheden van deze ondernemingen evalueren. Daartoe zal o.m. aan K.S. gevraagd worden spoedig een actualisering door te voeren van het huidige plan, dat op 31 december 1986 werd goedgekeurd. Bovendien bevestigt de Vlaamse Regering haar wil om de aangegeven verbintenissen tegenover K.S., zoals goedgekeurd in dit plan te honoreren, en het Toekomstcontract Limburg in al zijn aspecten na te leven.

Anderzijds wenst de Vlaamse Regering door een versnelde recyclage van de opbrengsten uit deze portefeuille, de begrotingsimpact van de **verbintenissen** die verbonden zijn aan de herstructurering van deze ondernemingen, in de eerstvolgende jaren te beperken.

Aan de GIMV zal gevraagd worden om in haar tweede functie een dochtervennootschap op te richten, welke het beheer over deze portefeuille en de verbintenissen zal overnemen binnen het kader van een coherent industrieel beleid.

De Vlaamse Regering zal met de GIMV en met deze **vennootschap een financieringsprotocol afsluiten met het oog op het honoreren van de bestaande verbintenissen**. Anderzijds zullen de positieve resultaten, ten gevolge van een optimaal portefeuillebeheer, gedeeltelijk ten goede komen van de GIMV. In dat kader zal nagegaan worden in

welke mate **gespecialiseerd personeel van de N.M.N.S. (Nationale Maatschappij voor de Nationale Sectoren)** kan worden overgenomen.

De Vlaamse Regering zal het instrument van het F.I.T. (Fonds voor Innovatie en Technologie) evalueren.

In het kader van een selectief structuurbeleid op teert de Vlaamse Regering zowel voor bevordering van nieuwe activiteiten als voor vernieuwing, versterking en opwaardering van bestaande activiteiten over de verschillende sectoren van de economie. Het beleid zal dus niet uitsluitend op de **hoogtechnologische sectoren** georiënteerd zijn, maar ook gericht zijn naar selectieve stimulering van die technologische toepassingen die aansluiten bij het sociaal-economisch weefsel.

De Vlaamse Regering zal initiatieven nemen opdat het Vlaams bedrijfsleven de doorvoering van de eenheidsmarkt na 1992 in de best mogelijke omstandigheden zou aankunnen. Het versterken van de economische interactie tussen K.M.O. en grote ondernemingen en tussen industrie en diensten enerzijds en van de samenwerking tussen **ondernemingen** en onderzoeksinstituten anderzijds zal hierbij een bijzonder aandachtspunt vormen.

De uitbouw van de dienstverlening zal de aantrekkelijkheid van Vlaanderen als internationale **investering** regio voor de dienstensector nog vergroten.

Het opstellen van een volledige kwantitatieve en kwalitatieve inventaris van de **beschikbare industriezones** en ambachtelijke zones en de inschakeling ervan als instrument voor het aantrekken van investeringen zal worden doorgevoerd. De behoefte aan bedrijvencentra en researchparken zal geëvalueerd worden.

De Vlaamse Regering zal haar inspanningen verder zetten om een rechtmatig aandeel te verwerven in de overheidsbestellingen en **compensatiedossiers**. Bepalend daarbij zullen zijn : de **deelname** van het Vlaams bedrijfsleven en de ontwikkeling van zinvolle nieuwe research-, **productie** en commercialisatietechnieken. De Vlaamse Regering zal er op dat vlak naar streven om, in overleg met de nationale Regering, haar bevoegdheden inzake industrieel beleid volledig te kunnen uitoefenen.

Voor de Vlaamse Regering blijft „**Flanders Technology International**” het tweemaaljaarlijks **ontmoetingsforum** van nieuwe en geavanceerde **technologieën** uit de hele wereld. Wat de editie 1991 betreft, zal de Vlaamse Regering nagaan hoe het effect van de manifestatie op het bedrijfsleven en op de samenleving kan worden geoptimaliseerd en hoe F.T.I. een bijdrage kan leveren tot de noodzakelijke maatschappelijke integratie van het **technologiebeleid**.

De Vlaamse Regering zal haar inspanningen opdrijven om de voor haar beleid relevante statistische informatie uit te bouwen.

Teneinde de acties en activiteiten van de G.O.M.'s (Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen) beter te integreren in het beleid van de Vlaamse

Regering, zal de procedure inzake de herziening van de rol en de structuur van de G.O.M.'s worden verder gezet. De Vlaamse Regering zal hieromtrent aangepaste voorstellen voor overleg aan de sociale gesprekspartners voorleggen.

Gelet op het belang van een voorkomingsbeleid zal de Vlaamse Regering, na een evaluatie van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid, de nodige maatregelen treffen om enerzijds haar werking te verbeteren en anderzijds de interactie tussen de Commissie en de Overheid te verhogen.

De Vlaamse Regering zal, mede in het kader van de nationale en Europese politiek, de ontwikkelingsmogelijkheden van de land- en tuinbouw in Vlaanderen bevorderen.

Op basis van de E.G.-tussenkomsten en aangepast aan de nieuwe organisatievormen in de landbouw, zal de organisatie van de scholing van personen die in de landbouw werkzaam zijn, worden herzien.

III. Specifiek K.M.O.-beleid

Het belang van de K.M.O. als een drijvende economische kracht wordt thans algemeen erkend.

De Vlaamse Regering zal haar beleid in al zijn geledingen hierop afstemmen, opdat de ontwikkelingskansen en de groeimogelijkheden van de K.M.O. zouden gevrijwaard blijven, mede met het oog op de realisatie van de Europese eenheidsmarkt. De Vlaamse Regering zal over haar K.M.O.-beleid overleg plegen met de sociale gesprekspartners binnen het VESOC. Elke maatregel die rechtstreeks of onrechtstreeks de K.M.O. aanbeïngt, zal een K.M.O.-vriendelijk karakter dragen, waarbij inzonderheid aandacht zal worden besteed aan vereenvoudiging en efficiëntie.

De geïntegreerde dienstverlening vanuit de overheid naar de K.M.O. toe, zal vlotter en bedrijfsvriendelijker verlopen.

De steunverlening aan K.M.O.-bedrijven zal vereenvoudigd worden met het oog op een snellere behandeling van de aanvragen. Maatregelen zullen genomen worden om de administratieve achterstand in de behandeling van K.M.O.-dossiers weg te werken.

Het ondersteunen via de economische expansiewetgeving van investeringen via leasing en van toegepast wetenschappelijk onderzoek door K.M.O. moet gevrijwaard blijven.

De Vlaamse Regering zal bijkomende initiatieven nemen om technologie-overdracht te stimuleren en om de K.M.O. op een vlotte wijze toegang te verlenen tot nieuwe technologieën uit binnen- en buitenland. Tevens zullen de K.M.O. aangemoedigd worden om in de eigen onderneming wetenschappelijk onderzoek te verrichten.

De Vlaamse Regering zal de toelevering van K.M.O. naar grote bedrijven, de kennisopbouw en -uitwisseling en de samenwerking op allerlei

vlakken met andere bedrijven, onderzoeksinstituten en adviesinstanties bevorderen.

Met het oog op het verstevigen van de concurrentiekracht en het verhogen van de rentabiliteit zal de Vlaamse Regering de professionalisering van K.M.O., jonge en kleinschalige bedrijven bevorderen en het informatietekort en de onzekerheid in de markt, ook ten aanzien van technische ontwikkelingen, verminderen. Prioritaire aandacht zal besteed worden aan de adviesverlening aan K.M.O.-bedrijven inzake beheer, management, marketing, export en technologie-overdracht.

De voortdurende vorming in de middenstand, met haar eigen doelstellingen, karakter en finaliteit, zal verder worden uitgebouwd. De verbetering van de kwaliteit van de opleiding zal permanent worden nagestreefd. Het structureel functioneel kader van de middenstandsvorming zal worden herzien, rekening houdend met de staatshervorming. Overleg en samenwerking zijn nodig met andere vormen van opleiding zoals onderwijs, beroepsopleiding en vorming, o.m. om de getuigschriften in de middenstandsvorming te valoriseren in functie van de toegang tot de beroepsuitoefening en binnen het kader van de globale taakafstemming tussen de erkende opleidings- en vormingssystemen.

IV. Innovatie- en technologiebeleid

De Vlaamse Regering zal haar innovatie- en technologiebeleid afstemmen op het bevorderen en benutten van het kennispotentieel in Vlaanderen.

Efficiënte financieringsinstrumenten en subsidiëeringsmechanismen zullen in functie van specifieke acties uitgewerkt worden. Daarbij zal de techniek van „renteloze voorschotten” maximaal gehandhaafd worden. Bovendien zullen de beschikbare middelen maximaal gegrepeerd worden.

Het industrieel-technologisch beleid zal door de Vlaamse Regering geëvalueerd worden, in het bijzonder naar de maatschappelijke integratie ervan.

De bestaande betrokkenheid van de sociale gesprekspartners wordt door de Vlaamse Regering gewaarborgd.

De basissectoren micro-elektronica, biotechnologie en nieuwe materialen zullen ook in de toekomst belangrijke technologie-assen blijven. De Vlaamse Regering zal in de ontwikkeling van die sectoren eigen accenten leggen, enerzijds door een grotere selectiviteit naar produktinnovaties, anderzijds door een integratie van maatschappelijke overgangen en het stimuleren van probleemoplossende toepassingen.

V. Exportbeleid

Alle inspanningen voor een betere economische structuur hebben pas zin als de producten en diensten afgezet kunnen worden. Dit vereist een permanente zorg voor het aanboren en vergroten van afzetmarkten die, gezien de beperktheid van de

binnenlandse markt, essentieel in het buitenland gelegen zijn.

De Vlaamse Regering zal een **exportbeleid** uitstipelen rond volgende krachtlijnen :

- uitbreiding van het produkten- en dienstenpakket van de Vlaamse export ;
- valorisering van onbenutte mogelijkheden inzake export van goederen, diensten en know-how ;
- verruiming van de geografische oriëntatie van de Vlaamse export ;
- sensibilisering, stimulering en ondersteuning van K.M.O. en jonge bedrijven bij hun **exportinspanningen**.

De beschikbare financiële middelen zullen **prioritair** bestemd worden voor acties die in de lijn liggen van bovenvermelde doelstellingen.

Er zal een samenhangend beleid gevoerd worden inzake exportpromotie, exportbegeleiding en verwerving van buitenlandse technologieën en markten. Dit beleid zal gevoerd worden in overleg en coördinatie met de B.D.B.H. (Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel).

VI. Energiebeleid

In het kader van haar verruimde bevoegdheden zal de Vlaamse Regering een geïntegreerd energiebeleid voeren. Een beleid van rationeel **energiegebruik** met het oog op het zo doelmatig mogelijk aanwenden van primaire energiebronnen is daarbij de prioriteit, niet alleen om economische maar ook om ecologische overwegingen. In het bijzonder zal de Vlaamse Regering ook rekening houden met maatschappelijke elementen.

De Vlaamse Regering wil dit beleid doorvoeren in alle gebruikssectoren en zal zich daarbij concentreren op het openbaar gebouwenpatrimonium en de residentiële gebouwen.

Het energiebeleid zal mede geïntegreerd worden in het industrieel beleid.

Om deze doelstellingen te realiseren zal de Vlaamse Regering o.m. zorgen voor :

- de noodzakelijke uitbouw van een minimale technische en administratieve ondersteuning ;
- een gecoördineerde aanpak van de thans verspreide acties op wetenschappelijk, vormings- en sensibiliseringsvlak. Meer specifiek zal de Vlaamse Regering het beleidsondersteunend en **-oriënterend** onderzoek in de energiesector valoriseren en stimuleren ;
- het doelmatig aanwenden van elektriciteit, het ondersteunen van rendabele projecten van decentrale **elektriciteitsopwekking en warmterecuperatie** ;
- sensibilisering en normatieve acties naar de gebouwen- en verwarmingssector toe ;

de aanpassing van het bestaand premiestelsel.

o.m. voor de huisvestings- en stadsherwaarderingspremie in functie van de doelstellingen van het Vlaams energiebeleid.

In het kader van een geherstructureerd SCK zal de **aanwezige know-how maximaal worden gevaloriseerd** inzonderheid inzake milieu, energie en nieuwe materialen.

In dialoog met de nationale Regering en met de andere Gewesten wordt gestreefd naar het op elkaar afstemmen van het nationaal en gewestelijk energiebeleid en naar een optimale vertegenwoordiging binnen nationale en internationale organen. De Vlaamse Regering zal ter zake principieel het rationeel energiegebruik en de milieu- en **veiligheidsaspecten** voorop stellen. Zij bevestigt daarom haar stellingname tegenover een vraag m.b.t. een nieuwe kerncentrale in België. Zij wenst daarom nauw betrokken te worden bij de uitwerking van de nationale uitrustingsplannen voor de **elektriciteitssector**.

TEWERKSTELLING EN OPLEIDING

1. Uitgangspunten

De verbetering van de werkgelegenheid en de bestrijding van de werkloosheid door creatie van duurzame tewerkstelling, zijn de eerste prioriteit van de Vlaamse Regering.

De langdurige werkloosheid in Vlaanderen is nog steeds onaanvaardbaar hoog, met als inherente kenmerken het lage opleidingsniveau en het groot aantal vrouwelijke werklozen.

Het tewerkstellingsbeleid heeft dan ook in eerste instantie tot doel maximale kansen te scheppen om de langdurig werklozen en de kansarme groepen op de arbeidsmarkt middelen te bezorgen die hun professionele en sociale **(re-)integratie** moeten mogelijk maken.

Algemeen kan worden vastgesteld dat ondanks de nog steeds hoge werkloosheid in Vlaanderen een toenemend aantal vacatures onvoldaan blijft. Nu reeds doen zich ernstige spanningen voor binnen bepaalde sectoren, beroepen, specialiteiten en **studiefinaliteiten**. Deze spanningen op de arbeidsmarkt zullen zich in de komende jaren nog scherper stellen, aangezien verwacht kan worden dat in de komende jaren de werkgelegenheid in Vlaanderen nog gevoelig zal toenemen. Het beleid zal er naar streven een antwoord te bieden op de toenemende arbeidsspanningen die de economische expansie bedreigen.

Binnen VESOC zal met **de** sociale gesprekspartners overleg worden gepleegd over alle belangrijke aspecten van het **tewerkstellings- en opleidingsbeleid** in Vlaanderen.

Op subregionaal vlak is een belangrijke taak **weggelegd voor de subregionale tewerkstellingscomités (S.T.C.'s), als overleg- en adviesorganen en als coördinatoren van het subregionaal tewerkstellings- en opleidingsbeleid.**

In het opleidings- bemiddelings- en tewerkstellingsbeleid zullen bijzondere inspanningen voor vrouwen, langdurig werklozen en laaggeschoolden worden uitgewerkt.

De initiatieven op het vlak van werkzoekendewerking onder meer via sociaal-culturele activiteiten zullen worden ondersteund.

II. Arbeidsbemiddeling

De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding wordt operationeel. De verdere uitbouw van deze dienst — onder paritair beheer — zal een doelmatige aanpak van zijn opdracht mogelijk maken.

Een duidelijke scheiding tussen de werkloosheidsverzekering en de plaatsings- en beroepsopleidingsopdrachten zal strikt worden gerespecteerd.

Het imago van de V.D.A.B. in het algemeen en de arbeidsbemiddeling in het bijzonder zal bij het publiek worden gepromoveerd, waarbij klantvriendelijkheid en kwaliteit centraal staan.

Op het vlak van de arbeidsbemiddeling zullen een drempelverlagende werking naar de werkzoekende toe en een betere samenwerking met het bedrijfsleven de bemiddelingsfunctie slagvaardiger maken.

Met het oog op de verdere uitbouw van de vacaturebank zal de Vlaamse Regering er naar streven, in overleg met de sociale gesprekspartners, de meldingsplicht effectief te maken.

De mogelijkheden van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding op het vlak van de uitzendarbeid zullen via een grotere decentralisatie worden uitgebreid.

Het ontwerp-decreet betreffende de erkenning van de uitzendbureaus zal bij de Vlaamse Raad worden ingediend. In uitvoering van dit decreet zal een erkenningscommissie worden opgericht.

Inzake arbeidsbemiddeling zullen positieve acties voor de vrouwen worden genomen.

III. Beroepsopleiding

Op het vlak van het beroepsopleidingsaanbod zal de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding zich zeer flexibel opstellen. Er zal een permanente evaluatie van de behoeften inzake basisopleiding van de bij- en herscholing en van de beroepsopleidingsprogramma's worden gemaakt. Hiervoor dient een gepaste administratieve onderbouw te worden voorzien.

Naast de beroepsopleiding, direct gericht op het behoud of het verwerven van een plaats in het arbeidsproces, zal een bijzondere inspanning gedaan worden om de beroepsopleiding beter toegankelijk te maken voor langdurig werklozen en laaggeschoolden. Hiertoe zullen bijkomende inspanningen worden gedaan om het niet-direct ar-

beidsmarktgerichte opleidingsaanbod uit te breiden.

Om de direct arbeidsmarktgerichte opleidingen in stand te houden en de langdurige werkloosheid te bestrijden zullen de inspanningen worden opgevoerd.

Tussen de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, de bedrijfssectoren, het vormingswerk en inzonderheid het onderwijs, onder meer de Hoge Raad voor het Technisch en Beroepsonderwijs, zal overleg worden gepleegd met de bedoeling de menselijke, materiële en financiële middelen zo efficiënt mogelijk aan te wenden. Nieuwe synergieën zullen hierbij nagestreefd worden.

Zowel wat de direct als de niet-direct arbeidsmarktgerichte opleiding betreft, zal voor de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding de mogelijkheid worden verruimd om tegen betaling overeenkomsten af te sluiten met derden inzake organisatie van opleidingen.

Voor opleidingen van werknemers in de ondernemingen zal een selectief en éénvormig beleid worden nagestreefd.

Onderzocht zal worden of alternatieve financieringswijzen kunnen worden uitgewerkt teneinde het statuut van de cursisten beroepsopleiding te verbeteren.

Overleg en samenwerking zijn nodig met andere vormen van opleiding zoals onderwijs en vorming, onder meer om de getuigschriften van de beroepsopleiding te valoriseren in functie van de toegang tot de beroepsuitoefening en binnen het kader van een globale taakafstemming tussen de onderwijs- en vormingssystemen.

IV. Tewerkstellingsprogramma's

De tewerkstellingsprogramma's beantwoorden aan een geheel van doelstellingen. In het kader van een actief tewerkstellingsbeleid zal de Vlaamse Regering de nieuwe mogelijkheden inzake tewerkstellingsprogramma's optimaal benutten.

Daarom waarborgt de Vlaamse Regering het behoud van het aantal tewerkgestelde personen, uitgedrukt in voltijdse equivalenten, dat in 1988 in de tewerkstellingsprogramma's was opgenomen. Bovendien zal zij, rekening gehouden met de bijzondere actie voor de herinschakeling van risicogroepen in het arbeidsproces, het aantal tewerkgestelden in deze programma's en inzonderheid in de non-profit sector opvoeren.

Met het oog op de harmonisering van de stelsels en de verbetering van hun loonsituatie zullen de tewerkgestelden in de tewerkstellingsprogramma's in een contractueel stelsel worden ondergebracht.

Binnen de tewerkstellingsprogramma's zullen, daar waar mogelijk, opleidingsacties worden ingebouwd.

Sommige projecten, o.m. voor langdurig werklo-

zen, zullen naast de financiering van de loonkost ook een vergoeding voor de werkingskost omvatten.

De tewerkstellingsprogramma's mogen niet concurrentieverstorend werken ten aanzien van de marktsector.

De Vlaamse Regering zal een besprekingsronde met de S.T.C.'s organiseren betreffende het inspraakrecht van deze laatsten.

V. Langdurig werklozen

De Vlaamse Regering zal een meerjarenplan uitvoeren teneinde de langdurige werkloosheid gevoelig te verminderen. Wat de eerste fase betreft, zal de Vlaamse Regering de consensus die binnen VESOC met de sociale gesprekspartners werd bereikt, naleven. Wat de verdere fasen betreft, zal dit meerjarenplan, na overleg in VESOC, verder worden uitgewerkt, met het oog op de bestrijding van de langdurige werkloosheid en de vrouwenwerkloosheid, en ten behoeve van risicogroepen in het algemeen.

De budgettaire middelen voor dit meerjarenplan en de financiële middelen voor de tewerkstellingsprogramma's zullen in één fonds worden ondergebracht. Deze werkwijze laat toe een zo globaal mogelijk beleid te voeren ter bestrijding van de werkloosheid en ter bevordering van de tewerkstelling. De financiële middelen kunnen dan ook zo efficiënt mogelijk naar welbepaalde acties worden gericht.

De toegankelijkheid tot de beroepsopleiding voor vrouwen met kinderen tot 2 1/2 jaar zal door aangepaste maatregelen worden verhoogd.

Voor de uitvoering van dit meerjarenplan zal een beroep worden gedaan op de medefinanciering van de Europese Commissie.

INFRASTRUCTUUR EN VERVOER

I. Uitgangspunten

De verwezenlijking van de globale sociaal-economische en maatschappelijke objectieven zal ondersteund worden door een samenhangend en geïntegreerd vervoer- en infrastructuurbeleid, dat afgestemd is op de reële behoeften en kadert binnen de vooropgestelde beleidsprioriteiten inzake mobiliteit.

Deze prioriteiten zijn :

— de valorisatie van de centrale ligging van Vlaanderen in het hart van Europa ;

— een beheersmatige aanpak van het mobiliteitsbeleid

— de veiligheid van de weggebruikers, in het bijzonder van de meest kwetsbare onder hen ;

— de bezorgdheid om de ecologische aspecten en de oordeelkundige aanwending van de beperkte ruimte ;

— de maximale maatschappelijke rentabiliteit van de investeringen in infrastructuur en vervoermiddelen om de beschikbare budgettaire middelen zo oordeelkundig mogelijk te gebruiken ;

— het stimuleren van een kwalitatief hoogstaand openbaar vervoer ;

— de coördinatie van alle vervoermodi in hun onderlinge complementariteit, met het oog op onze competitieve positie in de eenheidsmarkt.

Het mobiliteitsbeleid, dat het vervoer, de infrastructuur, het milieu en de ruimtelijke ordening geïntegreerd benadert, zal gebaseerd zijn op een globaal mobiliteitsplan. Dit plan zal spoedig worden opgesteld en uitgaan van de huidige en toekomstige behoeften aan mobiliteit van personen, goederen en diensten en rekening houdend met de structurele elementen van de verschillende vervoersmodi. Het zal maatregelen bevatten om het vervoer van goederen en inzonderheid van gevaarlijke stoffen via spoor- en waterweg te bevorderen.

Daarbij zal een verkeers- en ruimtelijke analyse opgemaakt worden voor gebieden met zware knelpunten op het vlak van verkeersafwikkeling, veiligheid, leefbaarheid, milieuhinder en bereikbaarheid.

Voor nieuwe projecten zal de rentabiliteit, de bijdrage tot het BRP (Bruto Regionaal Product) en de terugvloei-effecten voor de gemeenschap worden geëvalueerd.

Telkens zal een Milieu-Effect-Rapport (M.E.R.) worden opgesteld, conform de E.E.G.-richtlijn, voor belangrijke infrastructuurwerken en ingrijpende wijzigingen aan de benutting ervan.

In uitvoering van het mobiliteitsplan zal een globaal infrastructuurplan voor Vlaanderen worden opgesteld. Het zal het planmatig kader vormen voor een doelmatig en evenwichtig investeringsbeleid. De reeds uitgevoerde investeringen zullen maximaal worden gerentabiliseerd.

Teneinde deze doelstellingen te realiseren zal zowel beleids- als bestuursmatig een efficiënt instrumentarium worden uitgebouwd. Hierbij zal tevens een gestructureerd overleg worden georganiseerd met alle openbare instellingen en diensten, die beheersverantwoordelijkheid dragen over wegen- en verkeersinfrastructuur.

Tevens zullen de gemeenten gestimuleerd worden tot het opmaken van verkeerscirculatie- en verkeersplannen.

II. Stads- en streekvervoer

Het stads- en streekvervoer zal in staat worden gesteld een wezenlijke bijdrage te leveren tot het opvangen van de groeiende mobiliteitsbehoeften van de bevolking. Daartoe dient het te beschikken over de vitale structuren die het in staat stellen

efficiënt in te spelen op de nieuwe ontwikkelingen in de vervoersbehoeften.

Het **stads-** en streekvervoer zal daarom worden ondergebracht in een bedrijfsstructuur die afgestemd is op een efficiënte dienstverlening naar de reiziger toe, maar die eveneens een rationele en technische hoogstaande werking moet toelaten. Hierbij zal rekening worden gehouden met de schaalvergroting die de Europese eenheidsmarkt met zich zal brengen, maar ook met de noodzakelijke binding tussen het vervoersbedrijf en de lokale en regionale vervoersbehoeften.

De inrichting van het stads- en streekvervoer zal worden toevertrouwd aan één Vlaams openbaar vervoerbedrijf, met enerzijds een geïntegreerd beheerde koepelorganisatie, en anderzijds regionale vervoersentiteiten met autonomie op het vlak van **de exploitatie**.

Binnen deze structuur zal een integratie van het stads- en streekvervoer, zowel op het vlak van de tarieven als van de bediening, worden verwezenlijkt.

Aldus zal het regionaal openbaar vervoer worden gecoördineerd en uitgebouwd tot een efficiënt en samenhangend geheel, gericht op een algehele en bestendige kwaliteitsverbetering.

Om de drukke verkeersassen te ontlasten van een deel woon-werk verkeer zal een snel en comfortabel vervoer uitgebouwd worden. De aantrekkingskracht van het openbaar vervoer zal gepromoveerd worden.

Waar nodig en in samenspraak met de betrokken gemeenten zullen maatregelen genomen worden om via het openbaar vervoer, langs klassieke of complementaire vormen, de mobiliteit in belangrijke mate te verhogen.

Gestreefd zal worden naar een permanent opvolgen van de vraagzijden en het wegwerken van de wachttijden in de knooppunten spoorwegnet-streekvervoer. Prioritaire inspanningen zullen gericht zijn op de verbetering van het reizigerscomfort en het toekennen van een bevoorrechte positie van het openbaar vervoer als weggebruiker.

De toegankelijkheid van het openbaar vervoer, met inbegrip van de haltevoorziening, de haltebereikbaarheid, de informatie, de aanpassing van de rijtuigen aan de verschillende reizigersgroepen en het voorzien van de nodige parkeerplaatsen aan de belangrijke opstapplaatsen, zullen de vereiste aandacht krijgen.

III. Wegeninfrastructuur

Het wegeninfrastructuurbeleid zal gekenmerkt worden door de volgende krachtlijnen :

- de bevordering van de veiligheid met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare weggebruikers ;
- de verbetering van het wegennet in samenhang met de leefbaarheid van de woonkernen en de stadsrenovatie, **waarbij prioriteit wordt verleend**

aan modernisering en onderhoud, eerder dan aan aanleg van nieuwe wegen ;

— het milderen van **de** milieu-onvriendelijke effecten van het wegvervoer ;

— het verbeteren en bevorderen van het openbaar vervoer en het stimuleren van het gemeentelijk particulier vervoer, zoals car-pooling.

De investeringen in de veiligheid van de weggebruikers zullen voorrang krijgen. De bevordering van de veiligheid van de weggebruikers zal hierbij structureel worden uitgebouwd door aangepaste en planologisch verantwoorde investeringen, alsmede door permanente inspanningen inzake verkeerseducatie en efficiënte sensibiliseringscampagnes. Tevens zal een inventaris van de „zwarte punten” worden opgesteld. Op basis van weloverwogen criteria zullen permanent per regio en in samenwerking met andere betrokken overheidsinstanties de prioritaire acties tot het wegwerken van deze zwarte punten worden bepaald en gerealiseerd.

De veiligheid van de zwakke weggebruikers, zoals fietsers en voetgangers, zal in even grote mate worden gestimuleerd door de uitbouw van een aangepast fietspadennet en de aanleg van een beter infrastructuur voor de voetganger.

De investeringen zullen verder worden gericht op de kwaliteitsverbetering van het wegennet, beantwoordend aan de hogervermelde veiligheidsaspecten, en kaderend binnen de beleidsstrategie om de woonkernen meer bereikbaar en meer leefbaar te maken.

Nieuwe wegen zullen slechts aangelegd worden, indien zij wezenlijk bijdragen tot een verhoging van de leefbaarheid of de veiligheid binnen woon- en stadskern, ondermeer door de vermindering van het doorgaand verkeer, of tot het wegwerken van structurele file-problemen. Dit laatste zal gebeuren in samenhang met het openbaar vervoer.

De bewegwijzering en de wegbebakening zullen verder worden verbeterd en uitgebreid. Tevens zal maximaal gebruik worden gemaakt van elektronische hulpmiddelen teneinde de verkeersbewaking, de verkeersbegeleiding en de verkeersafwikkeling te verhogen.

Het totale wegennet zal na verfijnde inventarisatie opnieuw worden geklassificeerd op basis van objectieve criteria. Deze nieuwe classificatie moet leiden tot een meer efficiënt en samenhangend wegeninfrastructuurbeleid, zowel op het kwalitatieve als kwantitatieve vlak. Bij de realisatie van deze doelstelling zullen de provinciale en gemeentelijke besturen rechtstreeks worden betrokken.

IV. Waterwegen

De Vlaamse Regering zal ook hier op een selectieve wijze prioriteit geven aan de planmatige kwaliteitsverbetering van de bestaande waterwegen, ondermeer met het oog op het verkorten van de **doorvaartijden, de veiligheid van de scheepvaart en de stabiliteit van de kanaaloevers. De strijd tegen**

overstromingen zal in overleg met de bevoegde instanties worden verdergezet door de uitvoering van een nieuw meerjarenplan.

Nieuwe projecten zullen worden aangevat zo dit sociaal-economisch en ecologisch verantwoord is en ze op een redelijke termijn gerealiseerd kunnen worden.

Het vervoer langs de waterwegen zal in samenhang met het weg- en het spoorwegvervoer op een coherente wijze worden benaderd, waarbij deze transportmodi zoveel mogelijk als complementair aan elkaar worden beschouwd. Hierbij zal tevens rekening worden gehouden met de transportmogelijkheden via pijpleidingen. Een gezonde intermodale concurrentie moet hierbij steeds als uitgangspunt fungeren.

De exploitatie van de waterwegen zal op een commerciële basis aangepakt worden.

De bevordering van de scheepvaart zal in deze optiek beleidsmatig worden uitgewerkt, met de klemtoon op een betere dienstverlening en een grotere eenvormigheid onder meer inzake tarificatie. Ten aanzien van de binnenscheepvaart en de zeevaart zal een economisch-industrieel verantwoord capaciteitsbeleid worden doorgevoerd. Hiertoe wordt een lange termijn scheepvaartbeleidsplan opgesteld. Gezien de interdependentie tussen scheepvaart en scheepsbouw zal onderzocht worden hoe de beleidsplannen ter zake op elkaar kunnen inspelen.

Er zal gestreefd worden naar een optimaal gebruik van de waterwegen-infrastructuur. Dit zal geschieden met inachtnaam van zowel economische als recreatieve doeleinden.

V. Zeehavens

Een coherent havenbeleid incorporeert de langetermijn ontwikkelingen op gebied van de maritieme handel en transport op Europese schaal. Bijgevolg zal een strategisch en gecoördineerd havenbeleidsplan worden uitgewerkt.

Het havenbeleid zal gericht zijn op de volgende doelstellingen :

- de uitbouw van de zeehavens, waarbij een evenwichtige en objectieve verdeling van de overheidsmiddelen zal worden toegepast ;
- de verdere commercialisatie en uitstraling van de bestaande zeehaveninfrastructuur ;
- het bevorderen van het complementair karakter van de zeehavens, door een grotere specialisatie inzake trafiek en overslag en een versterkte samenwerking tussen de havens ;
- de uitbouw van een zo efficiënt mogelijke vervoersinfrastructuur tussen de havens en het hinterland ;
- de toegankelijkheid van de zeehavens zal worden gewaarborgd door een doelmatig onderhoud en verdieping van de maritieme toegangswegen. Bij prioriteit zal een gecoördineerde, financieel

haalbare, milieu-hygiënisch en planologisch verantwoorde oplossing voor de verwijdering van de baggerspecie worden uitgewerkt.

Om deze doelstellingen te bereiken zal een meerjarenplan voor het havenbeleid worden opgemaakt waarvan de realisatie jaarlijks geëvalueerd zal worden.

De financiële middelen zullen ter beschikking gesteld worden conform de in dit plan opgenomen opties inzake de structurele uitbouw van de havens, inbegrepen deze voor de uitvoering van de baggerwerken.

De uitvoering van het havenbeleid zal gebeuren in overleg met de havenbeheerders en de SERV, langs dewelke de in de zeehavens aanwezige bedrijfssectoren zullen betrokken worden. In dat kader zal een onderzoek worden doorgevoerd van een harmonisering van de verschillende tariefstructuren, van de verschillende havenkosten en van de beheersvormen van de havens.

VI. Regionale luchthavens

Een grondige doorlichting zal worden doorgevoerd inzake de rol welke de regionale luchthavens kunnen spelen in het economisch, vervoer- en transitbeleid van Vlaanderen.

Op basis van de resultaten van deze doorlichting zal de Vlaamse Regering vóór einde 1989 een beleidsplan opstellen.

VIII. Samenwerkingsakkoorden

In een eerste fase zullen samenwerkingsakkoorden met de Gewesten en de nationale overheid worden gesloten, zoals verplicht voorzien in de Bijzondere Wet. Deze samenwerkingsakkoorden zullen rekening houden met de hogervermelde beleidsdoelstellingen, de bestuurlijke continuïteit en de waarborgen tot aanpassing.

In een tweede fase zullen initiatieven worden genomen tot het afsluiten van vrijwillige samenwerkingsakkoorden met de andere Gewesten.

De onderhandelingen met Nederland dienen zo spoedig mogelijk opnieuw te worden aangevat. De Vlaamse Regering zal binnen het kader van het samenwerkingsakkoord met de nationale Regering hiertoe aandringen. Zowel de „waterverdragen” en de kwaliteit van het water van de grensoverschrijdende waterlopen, als de andere grensoverschrijdende infrastructuur dienen hierbij behandeld te worden. De samenstelling van de onderhandelingsdelegatie dient aangepast aan de nieuwe bevoegdheidsstructuur ingevolge de Staatshervorming.

RUIMTELIJKE ORDENING

I. Algemeen

Het beleid inzake Ruimtelijke Ordening zal gericht

zijn op een planologisch en maatschappelijk verantwoord beheer van de ruimte, rekening houdend met alle aspecten van het sociale en economische leven.

Het ruimtelijk beleid zal aldus in volledige samenhang met het ecologisch, het infrastructuur- en mobiliteitsbeleid worden benaderd en kaderen binnen een globale ordening van het grondgebied.

II. Krachtlijnen

Hierbij zullen de volgende krachtlijnen centraal staan :

1. De gewestplannen moeten geëerbiedigd blijven, onder andere via een strikte controle op de naleving van de voorschriften en een strenge beteugeling van inbreuken. De goedkeuring van BPA's zal kaderen binnen de bestemmingen vastgelegd in de gewestplannen. Voor zover de BPA's afwijken van de gewestplannen, zal de beslissing genomen worden door de Vlaamse Regering.

2. De wet van 29 maart 1962 inzake de ruimtelijke ordening en de stedenbouw zal worden herwerkt tot een decreet. De belangrijkste principes hiervan zullen zijn :

- de versterking van de rechtszekerheid ;
- dynamische planning en uitvoering op gedecentraliseerde wijze, onder de verantwoordelijkheid van de drie bestuursniveaus (gewest, provincie, gemeente) ;
- een ruime uitwerking van de inspraak en de participatie van de bevolking op alle bestuursniveaus ;
- het creëren van nieuwe mogelijkheden inzake grond- en pandenbeleid om te komen tot een maximale vrijwaring van de open ruimten door prioriteit te geven aan inbreiding ;
- de ecologische en de stedenbouwkundige aspecten moeten gelijkwaardig en gelijktijdig in rekening worden gebracht ;
- een billijke oplossing voor de planschade en de meerwaarde.

3. Het Ontwerp Structuurplan Vlaanderen zal opnieuw worden opgenomen en dit met het oog op de actualisering van de ruimtelijke inpassing van verschillende activiteiten en op het verbeteren van de kwaliteit van de ruimte met haar natuurlijke en cultuurcomponenten. De gemeenten zullen worden aangemoedigd om gemeentelijke structuurplannen op te stellen, die dienen te kaderen in het Structuurplan Vlaanderen.

4. Teneinde de open ruimten maximaal te vrijwaren, zal de toepassing van het decreet van 28 juni 1984 na evaluatie herzien worden.

5. De Vlaamse Regering zal haar beleid inzake stads- en dorpsherwaardering een decretale basis geven en zal een geïntegreerd ruimtelijk beleid voeren naar de centra toe. In afwachting daarvan zullen de bestaande systemen worden geëvalueerd.

6. Wat meer in het bijzonder de supersnelle trein (S.S.T.) betreft, moeten volgende principes in acht worden genomen :

a) eventuele snelle spoorwegverbindingen moeten een integrerend onderdeel vormen van het eigen spoorwegnet, en mede gericht zijn op betere spoorverbindingen in Vlaanderen ;

b) de Vlaamse Regering wenst ten volle betrokken te zijn bij de Ministeriële Commissie, opgericht binnen de nationale Regering, die het dossier behandelt en stelt dat door de nationale Regering geen beslissingen mogen genomen worden, zelfs niet principieel, zolang geen M.E.R. is uitgevoerd en de Vlaamse Regering op basis hiervan haar houding niet heeft bepaald. Deze M.E.R. mag zich niet beperken tot de studie van het tracé. De Vlaamse Regering zal de informatie over de M.E.R. van de S.S.T. zo ruim en bevattelijk mogelijk verspreiden. De inspraak van de bevolking over de M.E.R. wordt door de Vlaamse Regering beschouwd als een essentieel element in de totstandkoming van haar besluitvorming.

7. Het beleid inzake monumenten en landschappen zal worden gericht op :

- het behoud van het waardevol cultuur-historisch patrimonium, met inbegrip van het industrieel-archeologisch erfgoed ;
- de integratie van de landschapszorg in het natuurbeleid ;
- de zinvolle bestemming en de integratie van het cultuur-historisch patrimonium in de lokale leefgemeenschap ;
- een grotere betrokkenheid van de gedecentraliseerde besturen.

Hiertoe zal de bestaande wettelijke regeling inzake monumenten- en landschapszorg herzien worden.

8. Als onderdeel van de Groene Gordel dient rond Brussel verder een strikt beleid inzake ruimtelijke ordening gehandhaafd te blijven.

LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN LANDINRICHTING

I. Algemeen

De bescherming en het herstel van het leefmilieu en de natuur en de voorkoming van milieuhinder en -schade zijn belangrijke beleidsobjectieven.

Essentiële uitgangspunten hierbij vormen :

- een actieve betrokkenheid van de sociale gesprekspartners en de milieubeweging bij het milieubeleid, via de geëigende advies- en overlegstructuren ;
- een onderzoek naar de verhoging van de interventiemiddelen, en dit via verschillende mechanismen, zoals een rationele herverdeling van de thans beperkte financiële middelen en door toepassing van het principe „de vervuiler betaalt” ;

— een integratie van de milieuzorg in alle beleidsbeslissingen ;

— een planmatige aanpak waarbij rekening wordt gehouden met verschillende internationale, nationale, regionale en lokale evoluties. Een dergelijke planning veronderstelt een regelmatig overleg tussen de verantwoordelijken van de onderscheiden beleidsniveaus, gebaseerd op een zo volledig mogelijke beschrijving van de milieutoestand in Vlaanderen. De basisinformatie zal verzameld worden in een centrale milieudatabank en de doelstellingen, het karakter van de planning en de in te zetten middelen zullen worden bepaald ;

— een voldoende toezicht en strenge controle waarbij de opsporing, de vervolging en de bestrafing van milieudelicten in verhouding staan tot het gestelde doel en de concurrentievervalsing ingevolge niet-toepassing van de reglementering wordt uitgeschakeld ;

— een zich verder inschrijven in de Europese milieunormering. Aan de informatiegeving naar de E.G. toe moet de nodige aandacht worden besteed.

II. Leefmilieu

1. Een maximale beveiliging van de burgers en van het leefmilieu tegen diverse risico's veronderstelt een absolute prioriteit voor preventie.

De instrumenten bij uitstek in dit verband zijn :

— een geïntegreerd vergunningsstelsel van afval-, bouw-, exploitatie-, lozings- en waterwinningsvergunning. Dit zal onder meer bij de herziening van het afvalstoffendecreet worden gerealiseerd ;

— milieueffect- en veiligheidsrapportering voor alle projecten, welke een belangrijke invloed hebben op de ecologische waarden, in uitvoering van de E.G.-richtlijn.

2. Het toegepast onderzoek, de informatie-uitwisseling en de investeringen in milieuvriendelijke produkten en produktiemethoden en in milieutechnologie zullen worden gestimuleerd, teneinde schoonmaakoperaties ex post te voorkomen.

3. Het beleid inzake voorkoming, recyclage en recuperatie van afvalstoffen zal worden geïntensifieerd, onder meer door stimulering van initiatieven van selectieve ophaling en inzameling, het toepassen van effectgerichte milieuheffingen en het uitvaardigen van afvalvoorkomende verpakking-reglementering, indien met de betrokken sector op korte termijn niet tot een akkoord gekomen wordt. De Vlaamse Regering zal voor haar afvalstoffenbeleid maatregelen uitwerken die vanuit milieuhygiënisch, ecologisch en economisch oogpunt verantwoord zijn.

4. Bij de uitvoering van dit leefmilieubeleid zullen de provincie- en gemeentebesturen een steeds belangrijker rol krijgen. Bijgevolg dient dringend werk te worden gemaakt van een uitbreiding van de bevoegdheid van provinciale en gemeentelijke milieubesturen, die een informatie, educatieve,

preventieve en sanctionerende rol moeten vervullen.

5. Bijzondere aandacht moet gaan naar de realisatie van diverse nog uit te breiden investeringsprogramma's :

— de waterzuivering, met inbegrip van de aanleg van rioleringen, teneinde de door de Vlaamse Regering vastgelegde kwaliteitsdoelstellingen te bereiken tegen medio 1995 ;

— de stortplaatsen voor industrieel afval ;

— de sanering van bodemvervuiling van industriële oorsprong met prioriteit voor de zogenaamde „black points”.

6. Voor de mestoverschottenproblematiek dient het beleid erop gericht te zijn om de overschotten maximaal te beperken. De oprichting van een mestbanksysteem gepaard gaande met een selectieve heffing zijn hierbij essentieel. Op korte termijn evenwel zal een gefaseerde en passende reglementering, ook met betrekking tot de bodemkwaliteit, worden uitgewerkt.

7. De Vlaamse Regering zal, met het oog op de verhoging enerzijds van de legitimiteit van haar leefmilieubeleid en anderzijds met de verantwoordelijkheidszin en de rechtszekerheid van bedrijven en gezinnen ten aanzien van milieu en natuur, een open beleid voeren, en dit via informatie aan en in samenspraak met de bevolking. Er dient een coördinatie te komen van alle activiteiten van milieu-instellingen en -diensten en een doorlichting van de kwaliteit van de erkende laboratoria.

8. Een integratie van de initiatieven en wetenschappelijke instellingen in het domein van het leefmilieu zal worden doorgevoerd.

9. De Vlaamse Regering zal, met het oog op de bestrijding van de gewestgrensoverschrijdende waterverontreiniging, overleg plegen met alle betrokken overheden.

10. Met het oog op het afsluiten van een samenwerkingsakkoord inzake langlopende leveringscontracten in functie van de kwaliteit, de prijs en de zekerheid van bevoorrading, zal de Vlaamse Regering in prioritaire orde en op korte termijn onderhandelingen aanvatten met de andere Gewesten. Een grotere Vlaamse autonomie op het vlak van de drinkwatervoorziening blijft evenwel aangewezen. Hiertoe zal, via het „Overlegcomité voor het Drinkwaterbeleid”, de nodige coördinatie verdergezet worden. De Vlaamse Regering zal de waterverkoopsreglementen en -leveringsvoorwaarden van de verschillende maatschappijen harmoniseren en de rechten van de particuliere verbruikers beter beschermen. Zij zal de door de EG opgelegde normen voor drinkwater in alle distributienetten doen naleven.

11. De Vlaamse Regering zal een beleid voeren gericht op rationeel watergebruik.

12. De Vlaamse Regering zal, in het kader van haar bevoegdheden, bijzondere acties ondernemen gericht op de vermindering van de zure neerslag, het terugdringen van de geluidshinder en de beperking van het gebruik van CFK's en pesticiden.

111. Natuurbehoud en landinrichting

Het beleid van de Vlaamse Regering zal geïnspireerd zijn vanuit de instandhouding en de versterking van de bestaande natuur- en landschapswaarden.

1. Inzake natuurbehoud zal de Vlaamse Regering volgende uitgangspunten hanteren :

— het verder optimaliseren van de bestaande wetgeving op het natuurbehoud in zijn diverse aspecten en de integratie van de landschapszorg, desgevallend aan te vullen door middel van wetgevende initiatieven ;

— het verder integreren van de jacht- en vogelbeschermingsreglementering in het natuurontwikkelingsbeleid en het jachtbeheer ;

— het uitbouwen van een instrumentarium voor het natuurbehoudsbeleid, onder andere via wetenschappelijk onderzoek en een administratieve ondersteuning ;

— de onderlinge afstemming van natuurbehouds- en landbouwbeleid ;

— het verderzetten van natuureducatie en sensibiliseringsacties.

2. Kwetsbare en beheersbehoefte bossen en natuurterreinen zoals reservaten, duinen, waterrijke gebieden, ... moeten veiliggesteld worden. Hiervoor zal ondermeer overgegaan worden tot een dynamisch selectief aankoopbeleid, waarbij samen met lokale besturen en erkende natuurverenigingen verschillende formules van eigendom en beheer zullen worden uitgewerkt en gehanteerd. Golfterreinen zullen niet mogen worden aangelegd in Reservaat- en Natuurgebieden en in beschermde landschappen. Duidelijke regels zullen hiervoor in een beleidsnota van de Vlaamse Regering worden vastgelegd.

3. In het kader van de diverse Europese richtlijnen zal het landinrichtingsbeleid er mede op gericht zijn :

— de concurrentiepositie en de reconversiemogelijkheden van de agrarische en para-agrarische sector te bevorderen ;

— belangrijke natuurwaarden te vrijwaren en te ontwikkelen ;

— het maximaal behoud van de open ruimte ;

— het bestrijden van grondspeculatie ;

— de realisatie van inspraak ;

— een evenwaardige afweging binnen het ruimtelijk beleid van de economische, sociale, culturele en de ecologische functies van het platteland.

4. Op het vlak van de ruilverkaveling moet gestreefd worden naar het beter op elkaar afstemmen van de agrarische belangen en de natuurwaarden. De Vlaamse Landmaatschappij zal de uitvoering van dit beleid verzekeren.

5. Voor belangrijke ruilverkavelings-, landinrichtings-

en waterbeheersingsprojecten zal een M.E.R. dienen te worden opgesteld.

6. Onmiddellijk zullen maatregelen genomen worden voor :

— de spoedige behandeling van het Bosdecreet ;

— de vergunningsplicht voor vegetatiewijziging in groengebieden en ecologisch waardevolle gebieden, inzonderheid de natuur- en reservaatgebieden ;

— een betere coördinatie in beheer tussen de verschillende functies van het agrarisch gebied, gepaard gaande met een evaluatie van de werking en de beheersvormen van „Polders en Wateringen” ;

— het uitwerken en evalueren van pilootprojecten inzake landinrichting ;

— de correcte uitvoering van het wegbermbesluit ;

— de bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten.

7. Het landinrichtingsbeleid van de Vlaamse Regering streeft een globale en coherente visie op de functies en de ontwikkeling van het platteland na, nl. :

— de ruimtelijke en ecologische functie met de revalorisatie van het natuurlijk milieu en een maximale bescherming van de nog resterende open ruimte tegen aantasting en versnippering ;

— de functie van de huisvesting, de sociaal-culturele voorzieningen en de openluchtrecreatie ;

— de economische functie met de agrarische functie als specifieke activiteit naast voldoende andere werkgelegenheidskansen vanuit bijv. het toerisme.

HUISVESTING

I. Uitgangspunten

Het huisvestingsbeleid steunt op het beginsel van het recht op wonen en streeft, van sociaal oogpunt uit, naar woonzekerheid.

Het Vlaams beleid inzake huisvesting zal de gezinnen een reële keuze bieden tussen eigendomsverwerving of huren van een woning.

De beperkte budgettaire mogelijkheden nopen echter tot een selectief sanerings-, verwervings- en huurwoningenbeleid. Bijzondere aandacht en ondersteuning zal hierbij besteed worden aan grote gezinnen, alleenstaanden, bejaarden, migranten, gehandicapten en specifieke zorggroepen. Voor de meest kansarme gezinnen zal, bij ontstentenis van verwervingsmogelijkheden, de huursector van de erkende sociale woningbouwmaatschappijen prioritair worden aangewend. Het huisvestingsbeleid zal in nauwe samenhang met het beleid inzake ruimtelijke ordening worden gevoerd, rekening houdend met aspecten inzake het leefmilieu. Daarom zal aan de inbreiding prioriteit worden gegeven.

Op basis van een woonbehoeftenonderzoek zal, rekening gehouden met de budgettaire middelen, een soepel meerjarenplan inzake huisvesting worden opgesteld en uitgevoerd.

Leidraad voor de verschillende steun- en stimuleringsmaatregelen blijft de bekommernis een kwalitatief behoorlijk ingerichte of aangepaste woning, aan betaalbare voorwaarden, ter beschikking te stellen.

Een dynamische huisvestingspolitiek dient in essentie te worden gericht op de verbetering van het bestaande woningenbestand, ook op het platteland, zowel binnen als buiten de erkende herwaarderingsgebieden.

Speciale aandacht zal worden besteed aan de kostprijsverlaging bij nieuwbouw en vernieuwbouw.

II. Krachtlijnen

1. Saneren van woningen

Het premiestelsel voor saneringswerken moet sterk vereenvoudigd worden en er moet gewerkt worden aan een snellere uitbetaling van de premies.

Ten behoeve van de bejaarden en gehandicapten dienen specifieke formules te worden uitgewerkt, gericht op functionele aanpassing van de woning en op de thuiszorg.

Bij het herbruiken van leegstaande woningen zal de mogelijkheid worden onderzocht naar het opnieuw invoeren van een premie bij de aankoop van een verouderde leegstaande woning gekoppeld aan saneringswerken.

Om leegstand en verkrotting maximaal te bestrijden zullen de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en haar erkende vennootschappen, gemeentebesturen en het Vlaamse Woningfonds verder financiële ondersteuning genieten bij het toepassen van het stelsel op de huurcompensatie. Een vereenvoudigde en versnelde procedure van dit stelsel moet uitgewerkt worden ; hierbij zal vooral rekening gehouden worden met de specifieke woonproblemen in woonnoodgebieden en herwaarderingsgebieden.

2. Bouwen van nieuwe woningen, verwerven van woningen in de sociale huisvestingssector

Het inkomstenplafond voor de verrichtingen in bouw en koopsector kan worden aangepast door binnen de beschikbare budgettaire ruimte, de bestaande toeslagen in functie van de gezinslasten op te trekken. Ook hier dienen de gangbare procedures doorzichtiger te worden, zodat versnelde uitbetalingen mogelijk zijn.

Binnen de sociale huisvesting zal gestreefd worden naar een voldoende aantal koopwoningen en zal het stelsel van sociale verkavelingen gericht op inbreiding en kleinschalige projecten worden geactiveerd.

3. Sociale leningen

De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij zal finan-

ciële ondersteuning genieten om aan de lage inkomens de mogelijkheid te bieden tegen een verlaagde rentevoet een sociale woning te kopen of zelf te bouwen.

Het Vlaams Woningfonds van de Grote Gezinnen zal zijn activiteiten en goedkope kredietverlening aan grote gezinnen inzake huurhulp kunnen verderzetten.

4. Huren van een woning

De sociale huurder moet meer woonzekerheid, controle en inspraak bekomen.

Inzake de sociale huisvestingssector zal de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij belast worden met een grondige evaluatie van de sociale aspecten van de huurprijsberekening en de huurprijzen enerzijds en van de financiële situatie van de erkende vennootschappen anderzijds.

Op grond van de resultaten van de hogervermelde grondige evaluatie, die binnen het jaar dient te gebeuren, zal de bestaande huurprijsreglementering kunnen worden bijgesteld.

Op korte termijn zal via de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij naar de erkende vennootschappen een interpretatieve omzendbrief omtrent de huurprijsberekening worden toegestuurd, waarin, naar de lage inkomenscategorieën, d.i. minder dan 400.000 F., verduidelijkt wordt dat :

- de verhoging van de reële huurprijs in verhouding staat tot de stijging van het inkomen ;
- de eventuele verhoging van de basishuurprijs, boven de 5 %, geneutraliseerd wordt ;
- ook in geval van wijziging in de gezinstoestand de verhoging van de reële huur slechts in verhouding kan staan met deze wijziging.

Voor de bepaling van het begrip inkomen zal de term „familieleden tot de tweede graad” nader worden omschreven.

5. Verzekering tegen inkomensverlies

Deze verzekering ten voordele van loontrekken en zelfstandigen die van een huisvestingspremie genieten, wordt gehandhaafd.

6. Vlaamse Huisvestingsmaatschappij

De investeringen vanuit de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en haar erkende vennootschappen worden gebaseerd op een permanente opvolging van de woonbehoeften en moeten kaderen in de ruimtelijke beleidsopties inzake inbreiding en vrijwaring van de open ruimten.

De financiële middelen moeten bij voorkeur op sanering en opwaardering van het bestaand huurwoningpatrimonium worden gericht.

De bepalingen om minimum 30 % van de aan de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij toegekende kredieten specifiek te richten naar sanering, verbetering en de aanpassing van ongezonde of onaangepaste woningen moeten worden toegepast

De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij zal bij het opstijgen van haar meerjarenprogramma's hiermede dienen rekening te houden.

7. Mijnstreek

In functie van de reconversie en gezien de specifieke behoeften aan bijkomende woningen en het hoog aantal te saneren woningen in de mijn-cités, dienen de sociale bouwmaatschappijen de vroeger vastgelegde bouw- en saneringsprogramma's onverwijld verder uit te voeren.

8. Inbreiding

De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij zal haar erkende vennootschappen stimuleren tot :

— een sociaal inbreidingsgericht grond- en pandenbeleid ;

— vernieuwbouw van goed gekozen panden bij voorrang in verouderde wooncentra ;

— doorgedreven vervangende nieuwbouw.

Om een degelijk inbreidingspolitiek mogelijk te maken, dient de Huisvestingscode dringend aangepast.

Bij prioriteit dienen de bij de Raad van State ingediende voorstellen tot wijziging van een aantal artikelen (art. 94-95 en art. 80) verder te worden afgehandeld en in uitvoering gesteld, zodat het voeren van een kleinschalig gerichte inbreidingspolitiek voor de bouwmaatschappijen haalbaar en aantrekkelijk wordt.

9. Financiering van de huisvesting

De technisch-financiële mogelijkheden moeten onderzocht worden om de investeringen van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij op een zo hoog mogelijk peil te houden in functie van de woonbehoeften met een zo klein mogelijke budgettaire last.

BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN

1. Uitgangspunten

De Vlaamse Regering zal bij de conceptie en de uitvoering van haar beleid in belangrijke mate een beroep doen op de provinciën en de gemeenten. Door een ruime decentralisatie en responsabilisering van deze besturen, zullen de dienstverlening aan de burger en de efficiëntie van het beleid worden verbeterd. Hiermede moet een hervorming van de financiering door de Vlaamse overheid van de gemeenten gepaard gaan.

De Vlaamse Regering zal bijzondere aandacht besteden aan de complexe problematiek van de grootschaligheid, waarbinnen de bijzondere positie van Antwerpen erkend wordt, en aan de specifieke problemen van de landelijke gemeenten.

II. Krachtlijnen

1. De criteria tot verdeling alsook de jaarlijkse evolutie van de globale middelen van het Vlaamse Gemeentefonds en het Vlaamse Provinciefonds, zullen bij decreet worden vastgelegd. Bij het vaststellen van de criteria voor de verdeling van het Gemeentefonds zal een groter gewicht toegekend worden aan de fiscale draagkracht van de gemeenten.

2. De jaarlijkse bonus, die in het kader van het akkoord over de schuldherschikking van de grote steden aan de Vlaamse Gemeenschap werd toebedeeld, zal aangewend worden door de Vlaamse gemeenten en OCMW's.

3. Aan de gemeenten zal de mogelijkheid geboden worden de principes van een modern management toe te passen. De nieuwe gemeentelijke boekhouding en de financiële meerjarenplanning zijn daartoe belangrijke hulpmiddelen. Dit moet leiden tot een betere dienstverlening aan de bevolking.

4. Het Investeringsfonds zal worden geëvalueerd en uitgebreid tot andere materies teneinde het autonome investeringsbeleid van de lokale besturen te bevorderen.

Tevens zal de procedure vereenvoudigd worden teneinde de gemeenten in staat te stellen gemakkelijker gebruik te maken van hun trekkingsrechten.

5. Het subsidiebeleid inzake werken, die door lokale of regionale besturen worden uitgevoerd, zal herdacht worden door onder meer :

— de te subsidiëren infrastructuurwerken en de daaraan gekoppelde toelagepercentages aan te passen aan de huidige noodwendigheden ;

— een onderzoek tot uitbreiding van de subsidiëringmogelijkheid van infrastructuurwerken op basis van alle in de wet op de overheidsopdrachten vermelde gunningsprocedures door te voeren ;

— het grondig evalueren van de normen met het oog op het ondersteunen van meer kleinschalige, functionele en verantwoorde infrastructuren.

6. Een nieuw decreet betreffende de organisatie en de uitoefening van het administratief toezicht zal worden uitgewerkt, teneinde meer concrete inhoud te geven aan de gemeentelijke autonomie.

Het toezicht dient enkel nog te slaan op :

— de wettelijkheid van de bestuursdaden ;

— het evenwicht van de begroting ;

— het voldoen aan een beperkt aantal duidelijk omschreven beginselen van behoorlijk bestuur.

Dit toezicht zal voor alle gemeenten op het niveau van de provincie uitgeoefend worden. Een georganiseerd beroep zal op het niveau van het Gewest voorzien worden.

7. De modaliteiten inzake het administratief toezicht met betrekking tot tuchtmaatregelen op het personeel van de regionale en lokale besturen zullen duidelijk omschreven worden, waarbij vereen-

voudiging en doorzichtigheid zullen primeren, met het doel de rechten van de verdediging maximaal te waarborgen.

S. Als begeleiding en teneinde de rechtszekerheid voor de regionale en lokale besturen te waarborgen, zal een vademecum worden uitgewerkt waarin de in het Vlaamse Gewest van toepassing zijnde wetten, decreten, besluiten en omzendbrieven m.b.t. het administratief toezicht en de algemene financiering worden opgenomen waarvan de regionale en lokale besturen de toepassing moeten verzekeren.

9. Voorlichting, inspraak en participatie van de bevolking door de gemeenten en provincies zullen worden aangemoedigd. Tevens zal aan de gemeenten en provincies de mogelijkheid geboden worden om het ambt van ombudsman in te stellen. Er zal onderzocht worden volgens welke decretale weg dit gerealiseerd kan worden, met respect voor de gemeentelijke autonomie.

10. Alle voorstellen en ontwerpen van decreet, die financiële gevolgen kunnen hebben voor de lokale besturen, zullen voorafgaandelijk door de Vlaamse Regering worden onderzocht op hun financiële weerslag voor deze besturen.

11. Een ruimere deconcentratie en decentralisatie zal worden uitgewerkt in samenwerking met de lokale besturen. Met dat doel zal een gemengde studiec commissie worden opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering en van de provincie- en gemeentebesturen, met als opdracht een concreet decentralisatiemodel op te stellen en uit te voeren.

12. De Vlaamse Regering zal een bijzondere inspanning doen om samenwerkingsakkoorden met enerzijds de nationale Regering en met anderzijds de andere Gewesten tot stand te brengen teneinde de werking van de regionale en lokale besturen te verbeteren.
